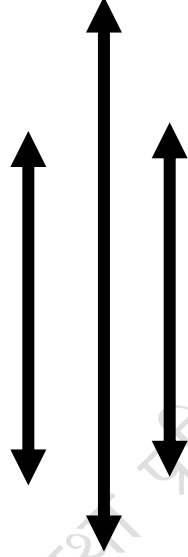


**जिल्ला विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना**  
**District Disaster Preparedness and Response Plan**



**जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, मुगु**  
**District Disaster Management Committee, Mugu**  
**असार २०७७**

जिल्ला विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७, मुगु

## District Disaster Preparedness and Response Plan 2020/2021, Mugu

दस्तावेज	:	जिल्ला विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७, मुगुको चौथो अद्यावधिक कार्य (२०७७/०७८ का लागि)
मिति	:	२७श्रावण २०७७
प्रकाशक	:	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, मुगु
प्रकाशन	:	असार २०७७
सर्वाधिकार	:	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, मुगु

प्राविधिक सहयोग :

Strengthening Systems for Better Health Activity

स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणाली





नेपाल सरकार  
गृह मन्त्रालय

087 460200  
087 460020  
Fax 087 460020  
Website:-daomugu.moha.gov.np  
E-mail Add:-daomugu5@gmail.co

## जिल्ला प्रशासन कार्यालय



पत्र संख्या:-०७७।०७८

चलानी नं: २१३

नेपाल प्राकृतिक विपदको दृष्टिले जोखिमपूर्ण देश हो । कमजोर, जटिल तथा विविधतायुक्त भु-वनोट र भौगर्भिक संरचनाका कारण भूकम्प, बाढी, पहिरो, खडेरी, हिमपात, महामारी, शितलहर, चट्याङ्ग जस्ता प्राकृतिक र आगलागी, दुर्घटना, वातावरणीय प्रदुषण जस्ता मानव सिर्जित विपदबाट ठुलो संख्यामा जनधनको क्षति हुने गरेको छ । कम विकसित राष्ट्रमा विपदबाट हुने क्षति विकसित राष्ट्रहरूको तुलनामा धेरै छ । विद्यमान स्रोत साधनको पहिचान गरि अधिकतम परिचालन गर्दै विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न सरकारी, गैरसरकारी लगायत सबै सरोकारवालाहरूको संयुक्त सहकार्य, सहभागिता र समन्वय आवश्यक पर्दछ ।

विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १६ अनुसार गठित जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागू गर्ने, गराउने उल्लेख छ । ऐनको यसै प्रावधान वमोजिम मुगु जिल्लाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७ अद्यावधिक गरी कार्य योजनासहित विश्वमा नै महामारीको रूपमा रहेको कोभिड-१९ को संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणको विषयसमेत समावेश गरी निर्माण गरिएको छ । जिल्लाका ४ वटै स्थानीय तहहरूको प्रकोप जोखिम विश्लेषण, निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी, विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, प्रतिकार्यमा सहयोग गर्ने साझेदारहरूको क्षमता र सहयोग सामाग्रीको आँकलन र कार्ययोजना समेत विपद् जोखिम न्युनीकरणका लागि आगामी दिनमा गर्नुपर्ने एकीकृत प्रयासलाई मार्गनिर्देशन गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । यसलाई आधार मानी प्रत्येक स्थानीय तहहरूले आ-आफ्नो विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागू गर्न समेत अनुरोध गर्दछु ।

यो योजना निर्माणमा एवं अद्यावधिकमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने सम्पूर्ण स्थानीय तह सरकारी निकायहरू, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, युनाईटेड मिसन टू नेपाल, किर्डाक नेपाल, आई.एन.एफ. नेपालका साथै आर्थिक सहयोग गरी सहयोग गर्नु हुने आई.एन.एफ मुगु, यू.एम.एन. मुगु र साहास नेपाल मुगु लगायतका गैर सरकारी संस्थाहरू र सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री केशव ज्वालीज्यूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

२०७७ साल श्रावण ३० गते

कृष्ण कुमार निरौला  
प्रमुख जिल्ला अधिकारी  
तथा  
अध्यक्ष,

जिल्ला विपद् ब्यास्थापन समिति, मुगु

## संक्षेपिकरण

जि.स.स.	जिल्ला समन्वय समिति
न.पा.	नगरपालिका
गा.पा.	गाउँपालिका
जिप्रका	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
जिप्रका	जिल्ला प्रहरी कार्यालय
प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
जिसअ	जिल्ला समन्वय अधिकारी
प्रनाउ	प्रहरी नायव उपरिक्षक
ने.से.	नेपाली सेना
सप्रनाउ	सशस्त्र प्रहरी नायव उपरिक्षक
जि.वि.व्य.स.	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
शि.वि.स.इ.	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
शि.वि.स.इ.प्र	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई प्रमुख
स्वा.का.	स्वास्थ्य कार्यालय
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
गैसस	गैरसरकारी संस्था
KIRDARC	Karnali Integrated Rural Development and Research Centre
SAHAS	Group of Helping Hands
DDPRP	District Disaster Preparedness and Response Plan
DDMC	District Disaster Management Committee
INF	International Nepal Fellowship
DEOC	District Emergency Operation Center
HSO	Health Service Office
CSDA	Cluster Specific Details Assessment
MIRA	Multi Initial Rapid Assessment
NRCS	Nepal Red Cross Society
PDNA	Post Disaster Need Assessment
RCDC	Rural Community Development Centre
RRDC	Rural Reconstruction Development Centre
UMN	United Mission to Nepal
UNFPA	United Nations Population Fund (United Nations Funds for Population Activities)
USAID	United State Agency for International Development
KCDC	Karani Community Development Centre
KCDC	Karnali Community Development Centre
DCDC	Dalit Community Development Centre

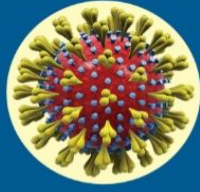
## विषय सूचि

१. पृष्ठभूमि.....	१
२. मुगु जिल्लाको परिचय :.....	२
२.१ भौगोलिक अवस्थिति, सिमाना तथा राजनीतिक प्रशासनिक विभाजन.....	२
२.२ भू-क्षेत्र र जमिनको बर्गीकरण.....	२
२.३ मुगु जिल्लाका नदीनाला, प्रमुख ताल र झरनाहरू.....	२
२.४ हावापानी, वनस्पति तथा वन्यजन्तु.....	३
२.५ जनसंख्याको आकार, वृद्धिदर, घनत्व तथा देश बाहिर रहेको जनसंख्या.....	३
२.६ जिल्लामा विद्यमान स्वास्थ्य सेवाको अवस्था.....	३
२.७ जिल्लाको सडक संञ्जाल तथा हवाई यातायातको अवस्था.....	३
२.७.१ सडक यातायात :.....	३
२.७.२ हवाई यातायात:.....	३
२.८ खानेपानी तथा सरसफाइ.....	३
२.९ विद्युतीकरण तथा सञ्चारको अवस्था.....	४
३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा, उद्देश्य, रणनीतिहरू तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू.....	४
३.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा:.....	४
३.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य :.....	४
३.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका रणनीतिहरू :.....	५
३.४ विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि सबैधानिक कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू.....	६
४. मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार तहको सूची.....	८
५. गाउँपालिका र नगरपालिका भित्र रहेका हेलीप्याडहरू.....	१७
६. प्रकोप जोखिम विश्लेषण.....	१७
६.१ जिल्लामा रहेका खतराहरूको नक्शाकन र जोखिम आकलन:.....	१७
६.२ प्रकोप स्तरीकरण मेट्रिक्स.....	१८
६.३ नगरपालिका तथा गाउँपालिका स्तरीय प्रकोप र जोखिमको स्तर.....	१९
६.३.१ छायौँनाथ रारा नगरपालिका, मुगु.....	१९
६.३.२ सोरु गाउँपालिका, मुगु.....	२०
६.३.३ खत्याड गाउँपालिका, मुगु.....	२१
६.३.४ मुगुम् कामारोड गाउँपालिका, मुगु.....	२२
७. तहगत भूमिका तथा जिम्मेवारी.....	२३
८. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना.....	२५
८.१ प्रतिकार्यमा सहयोग गर्ने साभेदार संस्थाहरूको क्षमता र सहयोग सामग्री आँकलन फाराम.....	२५
(Potential partners with their capacity and types of support for landslide/epidemic response).....	२५
८.२ प्रकोप जोखिम न्युनिकरणको लागि २०७७/२०७८ को कार्ययोजना.....	२९
८.३ प्रकोप पूर्वतयारी तथा सहयोगको लागि समुहगत प्रणालीको व्यवस्था.....	३७
१. खोज तथा उद्धार.....	३७
नेतृत्व गर्ने तह : जिल्ला प्रशासन कार्यालय.....	३७
२. खाद्य तथा कृषि.....	३८
नेतृत्व गर्ने तह : कृषि ज्ञान केन्द्र इकाई कार्यालय तथा खाद्य संस्थान.....	३८
३. खानेपानी तथा सरसफाइ.....	३८
नेतृत्व गर्ने तह: खानेपानी, सिचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय, मुगु.....	३८
४. शिक्षा.....	४०
नेतृत्व गर्ने तह : शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई.....	४०
समष्टिगत उद्देश्य :.....	४०
विशिष्ट उद्देश्य :.....	४०
५. शिविर तथा गैर खाद्य सामग्री.....	४१
६. संरक्षण.....	४१
नेतृत्व गर्ने तह : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानिय तहहरू.....	४१
७. स्वास्थ्य तथा पोषण.....	४३
नेतृत्व गर्ने तह: स्वास्थ्य सेवा कार्यालय.....	४३

१. अनुसुचिहरु :.....	45
क. सर्वेक्षण फारम.....	45
प्रकोप विस्तृत सर्वेक्षण फाराम.....	45
ख. सर्वेक्षण फाराम.....	46
२. समुदाय तथा व्यक्तिगत सम्पत्तिको क्षतिको विवरण.....	46
३. भएका उद्धार तथा राहत कार्य र आगामी दिनको आवश्यकता : .....	47
४. जिल्ला तथा समुदायस्तरमा रहेका सहयोगी तहहरु.....	48
५. सम्भाव्य स्वास्थ्य खतराहरु (रोगको संक्रमणको सम्भावना.....	48
ग. प्रकोप व्यवस्थापनका लागि घरघुरी सर्वेक्षण फाराम.....	49
१. पारिवारिक विवरण :.....	49
२. सुरक्षा दिनुपर्ने व्यक्तिहरु.....	49
३. मानवीय क्षति.....	50
४. विद्यालय जाने जम्मा संख्या :.....	50
६ घरको अवस्था (✓) चिन्ह प्रयोग गर्नुहोस्).....	50
७. पशुहरुको अवस्था सर्वेक्षण फारम : .....	50
८. पेशा (✓) चिन्ह प्रयोग गर्नुहोस्).....	50
९. आवश्यकताको पहिचान.....	51
१०. मुगु जिल्लाको नक्सा :.....	57
११. फोटोहरु.....	58

**Error! Bookmark not defined.**





# कोरोना भाइरस रोग (कोभिड-१९)

हाल विश्वभरी फैलिरहेका नयाँ कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट लागेको रोगलाई विश्व स्वास्थ्य संगठनले “कोभिड १९” को नाम दिएको छ र यसलाई विश्वव्यापी महामारीको रूपमा घोषणा गरिसकिएको छ ।

कोरोना भाइरस श्वाशप्रश्वाशको माध्यमबाट सर्ने रोग हो । यो संक्रमित व्यक्तिले खोक्दा वा हाछ्युँ गर्दा नाक वा मुखबाट निस्कने छिट्टाको माध्यमबाट एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिलाई सर्दछ ।

## कोरोना भाइरस रोगको मुख्य लक्षणहरू



ज्वरो  
आउने



खोकि  
लाग्ने



श्वाश फेर्न  
गाह्रो हुने

यस्ता लक्षणहरू देखा परेमा नजिकको तोकिएको स्वास्थ्य केन्द्रमा सम्पर्क गर्ने ।

यस रोगको संक्रमणको जोखिमबाट बच्नको लागि निम्न उपायहरू अपनाउनुपर्छ ।



ज्वरो र खोकी लागेको व्यक्तिबाट टाढा रहने वा आफूलाई ज्वरो र खोकी लागेको छ भने पनि अरु व्यक्तिबाट टाढा रहने र मास्कको प्रयोग गर्ने



खोक्दा हाछ्युँ गर्दा नाक मुख टिस्यू पेपर वा कुहिनाले छोप्ने र प्रयोग गरेको टिस्यू पेपरलाई बिक्रो भएको फोहर फाल्ने बाँडोमा फाल्ने र साबुन पानीले मिचिमिचि हात धुने वा अल्कोहल भएको स्यानिटाइजर प्रयोग गर्ने



भिडभाडमा नजाने र अरुलाई पनि नजान सुम्भाव दिने, हात मिलाउनुको सट्टा नमस्कार गर्ने



बेलाबेलामा साबुन पानीले मिचिमिचि हात धुने वा अल्कोहल भएको स्यानिटाइजर प्रयोग गर्ने



कोरोना प्रभावित देशबाट आएको व्यक्तिहरूमा माथिका लक्षणहरू देखिए स्वास्थ्य केन्द्रमा तुरुन्त जानुपर्दछ । घरैमा बस्दा परिवारका सदस्यहरूसँग १४ दिन सम्म छुट्टै आईसोलेसनमा बस्नु पर्दछ ।



कोरोना भाइरस रोगका बारेमा थप जानकारीको लागि १११५ वा ८८५१२५५८३८, ८८५१२५५८३७, ८८५१२५५८३८ मा सम्पर्क गरौं ।

 नेपाल रेडक्रस सोसाइटी



नेपाल सरकार  
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय  
राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा सूचना तथा सञ्चार केन्द्र

## जिल्ला विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७

### १. पृष्ठभूमि

नेपालको विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ अनुसार विपद भन्नाले कुनै स्थानमा आपतकालिन अवस्था सृजना भई जन वा धनको क्षतिको साथै जीवनयापन र वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने प्राकृतिक वा गैर प्राकृतिक विपद सम्भन्नुपर्छ। जसमा प्राकृतिक विपद भन्नाले हिमपात, असिना, हिमपहिरो, हिमताल विस्फोटन, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, बाढी, पहिरो तथा भूस्खलन, डुवान, खडेरी, आधी, हुरी वतास, शितलहर, तातो हावाको लहर लु, चट्याङ, भुकम्प, ज्वालामुखी विस्फोट, डढेलो वा यस्तै अन्य प्राकृतिक विपद वाट उत्पन्न जुन सुकै विपदलाई सम्भन्नुपर्दछ त्यसैगरी गैर-प्राकृतिक विपद भन्नाले महामारी, अनिकाल, डढेलो, कीट वा सूक्ष्म जीवाणु आतंक, पशु तथा चराचुरुङ्गीमा हुने फूल, प्यान्डामिक फूल, सर्पदंश, जनावर आतंक, खानी, हवाई, सडक, जल वा औद्योगिक दुर्घटना, आगलागी, विषाक्त ग्यास, रसायन वा विकिरण चुहावट, ग्यास विषफोटन, विषाक्त खाद्य सेवन, वातावरणीय प्रदूषण, वन विनाश वा भौतिक संरचनाको क्षति तथा प्रकोप उदार कार्यमा हुने दुर्घटना वा यस्तै अन्य गैर प्राकृतिक विपदवाट उत्पन्न विपद सम्भन्नुपर्दछ।

विकासशील तथा विकासोन्मुख राष्ट्रहरूमा विपदबाट हुने क्षति विकसित राष्ट्रहरूको तुलनामा धेरै छ। त्यसको मुख्य कारणहरू मध्ये विपद जोखिम न्यूनीकरण गर्ने क्षमता तथा संयन्त्र कमजोर हुनु पनि एक हो। त्यसै कुरालाई मनन गरी विद्यमान साधन स्रोतको पहिचान तथा परिचालन गर्दै विपद जोखिम न्यूनीकरण गर्न र संभावित जनधनको क्षतिलाई रोक्न वा घटाउन सबै सरोकारवालाहरूको संयुक्त प्रयास हुनु आवश्यक छ। यसै सन्दर्भ तथा पृष्ठभूमिमा यो योजना तयार भएको छ।

नेपालको संविधानको अनुसूचि ६, ७, ८, र ९ मा उल्लेखित संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको सुची तथा विपद प्रतिकार्यको लागि विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र स्थानीय संचालन ऐन, २०७४ यस कार्यहाकाका आधारभुत कानुनी व्यवस्था हुन्। विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ७ को धारा १६ बमोजिम गठित यस मुगु जिल्लाको जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार अन्तरगत जिल्लाको विपद प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागु गर्ने, गराउने बमोजिम योजना तयार भएको छ।

नेपाल विपदको दृष्टिले अति जोखिमपूर्ण देशहरूमध्ये एक हो। विश्वका १ सय ९८ मुलुकमध्ये नेपाल भूकम्पका हिसाबले ११ औं, बाढिको हिसाबले ३० औं स्थानमा र जलवायु परिवर्तनको हिसाबमा विश्वमा चौथो तथा एशियामा छैठौं जोखिमपूर्ण देशको रूपमा रहेको छ। प्राकृतिक विपदको हिसाबले विश्वको उच्च जोखिमपूर्ण देशको रूपमा रहेको छ। विपद जोखिम न्यूनीकरणको लागि विश्वव्यापी मञ्च जेनेभामा नेपालले भर्खर मात्र प्रस्तुत गरेको राष्ट्रिय कार्यपत्र २०१९ अनुसार पछिल्लो तीन वर्षको तथ्याङ्कलाई हेर्ने हो भने सरदर बर्षेनी ५११ जना मानिसहरूको विभिन्न प्रकोपहरूबाट मृत्यु भएको देखिन्छ। कमजोर भू-वनोट, जटिल भौगर्भिक संरचनाका कारण नेपाल विपदको उच्च संकटासन्नताको अवस्थामा रहेको छ। विगतमा गरिएका अध्ययन अनुसन्धान र विगतको विश्लेषण अनुसार नेपालमा कुनै पनि समय धेरै ठूलो भूकम्प जाने र त्यसबाट धेरै संख्यामा मानिस मर्ने, घाइते हुने तथा भौतिक संरचना क्षतिग्रस्त हुने सम्भावना रहेको छ।

विपद व्यवस्थापन र उद्धार कार्यलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा मानव अधिकारका रूपमा अघि बढाउन १८ देखि २२ जनवरी २००५ मा जापानको ह्योगो शहरमा प्राकृतिक विपद न्यूनीकरण सम्बन्धी दोश्रो विश्व सम्मेलन भएको थियो। यस विश्व सम्मेलनलाई ह्योगो सम्मेलन र सो सम्मेलनद्वारा जारी गरिएको घोषणा पत्रलाई ह्योगो घोषणापत्र (Hyogo Declaration) तथा कार्य योजनालाई ह्योगो कार्य योजनाको (Hyogo Framework and Action Plan) नामले चिनिन्छ। त्यस अवसरमा नेपालले विपद न्यूनीकरण एवं समन्वय परिषदको गठन, विपद सम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति तयार गरी त्यसको अध्यावधिक गर्ने, विकसित मुलुकका उच्च प्रविधि र अनुभवहरूलाई अनुशरण गर्ने, दिगो विकास र सुरक्षित भविष्य निर्माणका लागि शिक्षा भन्ने नारालाई साकार पार्न शैक्षिक पाठ्यक्रममा सुधार गर्ने र विपद न्यूनीकरणका लागि विश्वकोषको स्थापना गर्ने जस्तो कुराहरूमा आफ्नो प्रतिबद्धता जाहेर गरेको छ। साथै २५ असोज २०६६ मा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत गरिएको रणनीतिमा पनि प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी अवधारणाहरूलाई आपत्कालीन जिल्ला विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६, मूग



पूर्वतयारी (Preparedness), प्रतिकार्य (Response) तथा पुनर्लाभ (Recovery) सम्बन्धी कार्यक्रममा व्यवस्थित रूपमा समावेश गर्नेसमेत उल्लेख गरिएको छ । साथै नेपालले तय गरेको अवधारणाहरू सन् २००५ मा १६८ राष्ट्रहरूले तयार गरेको Hyogo Framework तथा सन् २०१५ मार्च १८ मा जापानको Sendai मा सम्पन्न संयुक्त राष्ट्रसंघीय विश्व सम्मेलनले तय गरेको The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 20152030 बाट निर्दिष्ट छन् ।

विपद्को सवाल भनेको राहत र उद्धारसंग मात्र सीमित छैन । आधारभूत मानव अधिकार, मानवीय कानून, विकास निर्माण, गास, बास, कपास, शान्ति सुरक्षा एवं सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक लगायतका हरेक विषयहरूसंग यसको प्रत्यक्ष सम्बन्ध छ । यस्तै संवेदनशील सवालहरूलाई हृदयम गरी विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरूलाई विकासका हरेक पक्षसंग समाहित गर्दै दिगो विकासको अवधारणाभित्र एकीकृत गरिनुपर्ने आजको आवश्यकता रहेको छ । यसका लागि आवश्यक पर्ने अल्पकालीन एवं दीर्घकालीन योजनाका साथ विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरूलाई विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरू र सरोकारवाला तहहरूबीचको साभेदारी, समन्वय र सहकार्यमा प्रतिबद्धता र ऐक्यबद्धताका साथ योजना तर्जुमादेखि कार्यान्वयनसम्म कार्य गर्नुपर्ने आजको सान्दर्भिकता हो ।

यिनै कुराहरूलाई मनन गरी खतरा तथा संडकटासन्नता, विपद् प्रभावित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरू, जिल्लास्थित सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरूको क्षमता र सहभागिता सुनिश्चित गर्दै जिल्लास्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्यलाई बलियो बनाउने र विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहसम्म प्रभावकारी बनाउने प्रयासस्वरूप कम्तीमा जिल्ला तहमा निर्माण गरिएको जिल्ला विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ लाई अद्यावधिक गरी २०७६ प्रकाशन गर्नुको प्रमुख लक्ष्य हो ।

## २. मुगु जिल्लाको परिचय :

### २.१ भौगोलिक अवस्थिति, सिमाना तथा राजनीतिक प्रशासनिक विभाजन :

मुगु जिल्ला कर्णाली प्रदेश अन्तरगत पर्दछ । यस जिल्लाको जिल्ला सदरमुकाम गमगढी हो । यस जिल्लामा साविकका २४ वटा गा.वि.स. हरूलाई हाल राजनैतिक, प्रशासनिक, तथा विकासको दृष्टिकोणबाट ३ गाउँपालिका र १ नगरपालिका गरी चार स्थानीय तहमा विभाजन गरिएको छ । विश्व मानचित्रमा २२° ४६' देखि २९° ५६' अक्षांश र ८१° ४६' देखि ८२° ४९' देशान्तरको बीचमा यो जिल्ला रहेको छ । यस जिल्लाको सिमाना अन्य पाँचवटा जिल्लाहरू र छिमेकी मुलुक चीन संग जोडिएको छ । यस जिल्लाको उत्तरमा हुम्ला जिल्ला र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत, दक्षिणमा जुम्ला र कालिकोट जिल्ला, पूर्वमा डोल्पा जिल्ला र पश्चिममा वाजुरा जिल्ला पर्दछन् ।

### २.२ भू-क्षेत्र र जमिनको बर्गीकरण

यो जिल्ला समुद्री सतहबाट १२०१ मीटर देखि ६७७७ मीटर उचाई सम्मको भू-भागमा रहेको छ । यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल ३५३५ वर्ग किलोमीटर छ । कुल भू-क्षेत्र मध्ये खेतियोग्य भूमी १६१३५ हेक्टर, नांगो डाँडाँ १०२०८८ हेक्टर, चरन ७९७५७ हेक्टर, भाडी वुट्यान १५५२ हेक्टर, हिउले ढाकेको १४८९४ हेक्टर, वन ९४६४१.५ हेक्टर र नदी, ताल तथा पोखरी ले १२४१ हेक्टर ओगटेको छ ।

### २.३ मुगु जिल्लाका नदीनाला, प्रमुख ताल र झरनाहरू

क्र.स.	मुख्य नदी	उद्गम स्थल	शाखाहरू
१	मुगु कर्णाली	तिब्बत चीन	गमगाँड खोला, डोल्फु कर्णाली, सालिम गाड, च्याम्ने गाड
२	हुम्ला कर्णाली	तिब्बत चीन	
३	डोल्फु कर्णाली	तिब्बत चीन	छाँयानाथ खोला, दिदी खोला
४	खत्याड खोला	रारा ताल	

यस जिल्लामा विभिन्न भागमा ताल तलैयाहरु पनि रहेका छन् । रारा ताल, तथा ऋण मोक्ष दह छायानाथ रारा नगरपालिका अन्तरगत, छायानाथ दह, गरुड ताल, वैकुण्ठ ताल, पापकुण्ड, अन्नपुर्ण खाडी, गौ कुण्ड र धर्म कुण्ड मुगुम कार्मारोङ्ग गाउँपालिका अन्तरगत पर्दछ ।

## २.४ हावापानी, वनस्पति तथा वन्यजन्तु

यहाँको अधिकतम तापक्रम २८ डिग्री र न्यूनतम तापक्रम ० डिग्री सम्म रहेको छ । यस जिल्लाको औषत वार्षिक वर्षा ९०३ मिलिलिटरदेखि ९३८ मिलिलिटर सम्म रहेको छ । समुद्र सतहदेखि १२०१ देखि ६८१५ मिटर उचाइसम्म फैलिएको छ । हिमालले यस क्षेत्रमा मनसुनलाई छेक्ने भएकोले मुगु जिल्लाको ठूलो भुभागमा सुख्खा जलवायु रहेको छ । जिल्लाको दक्षिण पश्चिमी भागमा मात्र मनसुनी हावाले प्रभाव पार्न सक्छ । यहा सबभन्दा वर्षा हुने समय असार, साउन र भदौ हो भने सबभन्दा कम पानी पर्ने महिनाहरु पौष, माघ, फाल्गुण रहेका छन् । यो जिल्लालाई वनस्पति तथा वन्यजन्तुको हिसावले महत्वपूर्ण मान्न सकिन्छ । यहाँ मिश्रित कोणधारी वनस्पति पाइन्छ भने जडिवुटीहरुमा: यासाँगुम्वा, पाचऔँले, पाखनवेद, निरमसी, घुच्चीच्याउ, सुगन्धवाल, विषजरा, चिराईतो, पद्मचाल, लौठसल्ला आदि जस्ता महत्वपूर्ण जडिवुटी सहित २५० भन्दा बढि प्रकारका जडिवुटीहरु पाइन्छन् । त्यसैगरी वन्यजन्तुमा: कस्तुरी, मृग, रातोपाण्डा, हिऊचितुवा, हिमाली भालु, घोरल, भारल, नाउर, वदेल आदि पाइन्छन् भने पन्छीहरुमा डाँफे, मुनाल, कालिज, च्याखुरा आदि ।

## २.५ जनसंख्याको आकार, बृद्धिदर, घनत्व तथा देश बाहिर रहेको जनसंख्या

२०६८ सालको जनगणना अनुसार मुगु जिल्लाको कुल जनसंख्या ५५ हजार २ सय ८६ रहेको छ । जस मध्ये महिला २७ हजार २ सय ६१ तथा पुरुष २८ हजार २५ रहेको छ । यस जिल्लाको जनघनत्व २०६८ को जनसंख्याको आधारमा जनघनत्व प्रतिवर्ग किमी १६ जना रहेको छ । यस जिल्लाका कुल घरधुरी ९६१९ रहेको छ जस अनुसार प्रति परिवार ५.७५ देखिन्छ भने जनसंख्या बृद्धिदर २.३ रहेको छ ।

## २.६ जिल्लामा विद्यमान स्वास्थ्य सेवाको अवस्था

जिल्लामा १५ शैयाको १ अस्पताल, ३ शैयाको प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र १ वटा, २४ वटा स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ १२ वटा र २ आयुर्वेद औषधालय रहेका छन् ।

## २.७ जिल्लाको सडक संञ्जाल तथा हवाई यातायातको अवस्था

### २.७.१ सडक यातायात :

मुगु जिल्ला सडक संजालमा जोडिएर नेपालगंज र सुर्खेतबाट नियमित बस तथा साना गाडिहरु संचालनमा आएका छन् । जिल्लाका अन्य तीन वटा पालिकाहरुमा पनि कच्चीबाटोले छोएको छ । गमगढी देखि तारापानी सम्म २२ कि.मी सडक संचालनमा छ भने अन्य गाउँहरुमा सडक जोड्न कार्यहरु भई राखेका छन् । यसै गरी खत्याड गाउँपालिकाको गम्था, श्रीकोट, सेरी र नखर्जी गाउँहरुमा बाटो जोडिएको छ र साना सवारी साधनहरुले सेवा प्रदान गरी राखेका छन् । मुगुकामारोड गाउँपालिकाको काउला पानी सम्म सडक जोडिनुका साथै ट्याक्टहरु संचानमा आएका छन् । यी बाटोहरु कुनै मौसमी छन त कुनै बाह्रै महिना सञ्चालनमा आउने खालका छन् । आ.व.२०७५/०७६ मा आन्तरिक रुपले मोटरबाटो पुगेका वडाहरु संख्या २५ रहेको छ ।

### २.७.२ हवाई यातायात:

मुगु जिल्लामा रहेको एक मात्र एयरपोर्ट छायानाथ रारा नगरपालिकाको ताल्चामा अवस्थित रहेको छ जहाँ दैनिक रुपमा उडान भइरहेको छ ।

## २.८ खानेपानी तथा सरसफाइ

यस जिल्लामा खानेपानीको लागि विभिन्न स्रोतहरुको प्रयोगबाट पूर्ति गरिएका छन् । विभिन्न स्रोत मध्ये पाईपवाट ७५.३२ प्रतिशत घरधुरीहरुले सुविधा लिएका छन् भने मूलको पानी प्रयोग गर्ने १७.२१ प्रतिशत रहेका छन् । खोलाको पानी प्रयोग गर्ने ५.०२ प्रतिशत रहेका छन् । नढाकिएको कुवाको पानी प्रयोग गर्ने १.८ प्रतिशत घरधुरी रहेका छन् भने ढाकिएको कुवा प्रयोग गर्ने ०.१६ प्रतिशत रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका ७.४६ मा दिइएको छ । जिल्लालाई दिशामुक्त

घोषणा गरी सकेको छ तर करीब ८० प्रतिशत मानिसहरु सौचालय प्रयोग गर्दछन । भने कति पय घरधुरीहरुमा हाल पनि शौचालयहरु नभएको पाईन्छ । (श्रोत: जिल्ला खानेपानी कार्यालय, २०७१)

### २.९ विद्युतीकरण तथा सञ्चारको अवस्था

यस जिल्लाको नगरपालिकाका १ देखि ९ वडाहरु बाहेक अन्यत्र विद्युत प्रसारण लाइन पुगेका छैन । भने अन्य तीन वटा पालिकाहरुमा सौर्य उर्जा बाहेक अन्य विद्युतको लागि साना जलविद्युतहरु निर्माण भए पनि खासै संचालनमा छैनन । जिल्लाको खत्याड गाउँपालिकामा ५०० किलो वाटको विद्युत निर्माणाधिन अवस्थामा छ भने अन्य क्षेत्रहरुमा पनि प्रयासहरु भई राखेका छन । जिल्लामा नेपाल टेलिकले बजारमा टेलिफोनको लाइन विस्ता गरी इन्टरनेको सुविधा प्रदान गरेको छ । जिल्लामा NTC, Ncell, Worldlinkले सेवा प्रदान गरी राखेका छन । खत्याड, सोरु र करान गाउँपालिकामा Worldlink ले इन्टरनेट सेवा प्रदान गरी राखेको छ ।

मुगुम कार्मारोड गाउँपालिकाको सिउस बगरमा १०८ किलो वाटको विद्युत निर्माण कार्यसम्पन भई संचालनमा आयको छ । यस आयोजनाले कार्मारोड गाउँपालिकाको वडा नं. ५ का सेरोक र पुलु बजार, वडा नं. ६ का पुव, रिउस गाँउ र रिउस बगर, वडा ७ का बालीका जनताहरु प्रत्यक्ष लावाबिन्त भएका छन् ।

## ३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा, उद्देश्य, रणनीतिहरु तथा नीतिगत व्यवस्थाहरु

### ३.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा:

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मुख्य उद्देश्य विपद् पूर्वतयारी सम्वन्धि क्रियाकलापहरुलाई संगठित, व्यवस्थित बनाइ प्रभावकारी तथा कुशल रुपले प्रतिकार्य गरी जनधनको संरक्षण तथा संभावित हानी तथा नोक्सानीलाई न्यूनीकरण गर्नु हो साथै विपदको समयमा प्रभावितहरुको खोज तथा उद्धार गरी मानव अधिकारको प्रत्याभूति दिलाउनु यस योजनाको उद्देश्य हो ।

यस योजनाका केही विशिष्ट अपेक्षित नतिजा निम्नअनुसार हुने प्रक्षेपा गरिएको छ :

- विपद्पहिले गर्नुपर्ने आधारभूत जोखिम न्यूनीकरणका कार्य सुनिश्चित हुनेछन् ।
- विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्न सकिनेछ ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न स्थानीय तह, सरोकारवाला र समुदायबीच सहकार्यको अभिवृद्धि हुनेछ ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा प्रभावित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति हुनेछ ।
- सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धि भएर विपद्को सामनामा एकजुट हुने वातावरणतयार हुनेछ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामका बाडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग, पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुका साथै जवाफदेहिता र उत्तरदायित्वका भावनाको विकास हुनेछ ।
- विपद्को समयमा स्थानीय तह तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधिलाई अधि बढ्न सहज हुनेछ ।

### ३.२ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य:

विपद्को समयमा विपदद्वारा प्रभावित मानिसको जीवन र बहुमूल्य सम्पत्तिको संरक्षण तथा सुरक्षा गरी मानिसमाथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न स्थानीय साधन तथा स्रोतको अधिकतम् उपयोग गर्दै विभिन्न तहहरूसंग समन्वय गरी

प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई संस्थागत रूपमा प्रवर्द्धन गर्नु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ। यस योजनाका निर्दिष्ट उद्देश्य निम्नबमोजिम छन् :

- जिल्ला स्थित जोखिममा रहेका स्थानहरूको संकटाभिमुखता विश्लेषण गरी स्थानीय श्रोत साधन र क्षमताको पहिचान गर्ने ।
- विपद्द्वारा प्रभावित व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने सुनिश्चितता गर्नु,
- विपद् पूर्व नै कार्यरत सरकारी, गै.स.स. तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैससहरूसँगै आकस्मिक योजना तयार गरी विपद् सामना गर्नसक्ने क्षमताको पहिचान गर्न ।
- विपद्का जोखिम कम गर्न सरोकारवाला तह, स्थानीय तह र समुदायबीच सहकार्यको अभिवृद्धि हुने छ ।
- विपद्बाट प्रभावितलाई सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोगको प्रत्याभूति गर्नु,
- विपद् जोखिम न्युनीकरण लगायत आपतकालिन अवस्थामा प्रतिकार्यका गतिविधिहरूमा एकरूपता ल्याउन र दोहोरोपन हटाई उपलब्ध श्रोत तथा साधनका सदुपयोग गरी समन्वयात्मक तथा पारदर्शी तरिकाले समयमा नै विपद्मा परेका परिवारहरूलाई एकद्वार प्रणाली मार्फत उपलब्ध गराइने मानवीय सहयोगलाई अभि प्रभावकारी बनाउने ।
- विकास प्रक्रियामा जोखिम न्यूनीकरण विधिलाई मूलप्रवाहीकरण गरी विपद्जन्य जोखिम कम गर्न र विपद् पछिको पुनर्लाभ प्रक्रियालाई अधि बढाउने आधार तयार गर्नु ।

### ३.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका रणनीतिहरू:

- जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा जिल्ला समन्वय समितिबाट अनुमोदन गरेर बैधानिकता प्राप्त गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत एकद्वार नीति अनुरूप समग्र
- समन्वय र व्यवस्थापनको काम हुनेछ । आपतकालिन अवस्थामा प्रतिकार्यका गतिविधिहरूमा एकरूपता ल्याइ दोहोरोपन नहुने गरी उपलब्ध श्रोत तथा साधनको सदुपयोग गरेर समन्वयात्मक तथा पारदर्शी तरिकाले समयमा नै विपद्मा परेका परिवारहरूलाई मानवीय सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
- आपतकालिन प्रतिकार्यको लागि गरिने पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्षेत्रगतरूपमा रहेका दक्षता, ज्ञान, सीप, विधिको प्रयोगका लागि समन्वयमा जोड दिइनेछ ।
- विभिन्न कारणबाट हुन सक्ने विपद् व्यवस्थापनका लागि सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रको सहभागितामा विभिन्न ७ (सात) वटा विशिष्टकृत विषयगत क्षेत्र तोकिने छ । ती विषयगत क्षेत्रहरूसँगको समन्वयमा विपद् व्यवस्थापनका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा कार्य गर्ने सबै सरकारी, गैरसरकारी संघ संस्था तथा निजी क्षेत्रहरूले विपद् पूर्व (Pre Disaster), विपत्को समय (During Disaster), तथा विपद् पश्चात (Post Disaster), को समयमा कार्य गर्न सक्ने जनशक्ति तयार गरी विपद्को समयमा परिचालन हुनसक्ने गरी व्यवस्था मिलाउने ।
- विभिन्न कार्यदलका सदस्य तथा स्वयंसेवकहरूको क्षमता तथा दक्षता अभिवृद्धिका साथै आपतकालिन प्रतिकार्यका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा कार्यरत सरोकारवाला संघ संस्थाहरूको सहभागितामा जोड दिइनेछ ।

- स्थानीय ज्ञान, सीप, विधि, प्रविधि र श्रोत तथा साधनको अधिकतम उपयोग गरी यस योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- योजना तयार भई कार्यान्वयनमा आएपछि जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिबाट कार्यान्वयनको प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्यांकनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- जिल्लाको कुनै पनि क्षेत्रमा उत्पन्न विपदले निम्त्याउने संकटासन्नता, जोखिम र तथा क्षमतामा पारेको प्रभावलाई सम्बोधन गर्न प्रत्येक वर्ष योजनाको समिक्षा गरी पुनरावलोकन तथा अध्याबधि गरिनेछ ।
- विश्वमा फैलिएको कोभिड माहामारीलाई व्यवस्थापन गर्नको लागि सरकारी कार्यालय, स्थानीय निकाय, गैरसरकारी संस्थाहरूको समन्वयमा नियन्त्रण तथा रोकथामका विभिन्न रणनीतिहरू अंगिकृत गर्दै योजनाबद्ध रूपमा कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।

### ३.४ विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि संबैधानिक कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू

**क) नेपालको संविधान :** प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न पुर्व सूचना, तयारी, उद्धार राहत एवम् पुनर्स्थापना गर्ने कार्यलाई प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण संवर्द्धन र उपयोग सम्बन्धी नीतिमा समावेश गर्नुका साथै प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद् पुर्वतयारी उद्धार तथा राहात र पुनर्लाभ संघ र प्रदेशको साभा अधिकारको रूपमा परिभाषित गरिनुका साथै विपद् व्यवस्थापन संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साभा अधिकार तथा स्थानीय तहको अधिकार सूचीमा समेत समावेश गरी विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई संबैधानिक रूपमा नै सुनिश्चित गरेको छ ।

**ख) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४:** यस ऐन अनुसार स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी देहाय बमोजिमको विभिन्न जिम्मेवारी निर्धारण गरेको छ :

- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय नीति कानुन मापदण्ड योजनाको कार्यान्वयन अनुगमन र नियमन गर्ने,
- स्थानीय स्तरमा विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुर्व सुचना प्रणाली खोज तथा उद्धार राहत सामाग्रीको पुर्व भण्डारण वितरण र समन्वय गर्ने,
- स्थानीय तटवन्ध नदी र पहिरोको नियन्त्रण तथा नदीको व्यवस्थापन र नियमन गर्ने,
- विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन तथा वस्तीहरूको पहिचान र स्थानान्तरण गर्ने,
- विपद् व्यवस्थापनमा संघ प्रदेश र स्थानीय समुदाय संघ संस्था तथा नीजि क्षेत्रसंगको सहयोग समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत साधनको परिचालन गर्ने,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी स्थानीय स्तरका आयोजनाको तर्जुमा कार्यान्वयन अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,
- विपद् पश्चात स्थानीय स्तरको पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण,
- स्थानीय स्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान गर्ने
- स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन,
- समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालन लगायत विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने ।

ग) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ तथा नियमावली २०७५ : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरी विपद् व्यवस्थापनका सम्बन्धमा तयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्लाभका विभिन्न जिम्मेवारी तोकिएको छ ।

घ) १५औँ आवधिक योजना आधार पत्र (२०७६/०७७-२०८०/२०८१): विपद्बाट हुने मानवीय, भौतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र पर्यावरणीय क्षतिमा कमी ल्याउन विभिन्न तहहरूबाट हुने विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई समन्वय गरी एकीकृत रूपमा सञ्चालन गर्ने,

- एकीकृत सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने,
- आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रहरूमा अत्याधुनिक यन्त्र उपकरणहरूको उपयोग बढाउने,
- संघसंस्थाहरूको समन्वय र सहकार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र अल्पीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने,
- बस्ती/समूदाय स्तरसम्म विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमता विकासका लागि गाउँपालिका/नगरपालिकाको वडा तहसम्म जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- जलवायु परिवर्तनको नकारात्मक असरहरू न्यूनीकरण गर्न विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

ङ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७४

- पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा अभै राम्रो र अभै बलियो बनाऔँ (Build Back Better) भन्ने अवधारणा अवलम्बन गर्ने,
- संघ प्रदेश स्थानीय र समूदाय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन कोषको व्यवस्था गर्ने,
- संघदेखि स्थानीय तहसम्म उद्धार टोली स्थापना गर्ने,
- विकास संग सम्बन्धित प्रत्येक सार्वजनिक संस्थाहरूले कम्तिमा पाँच प्रतिशत वार्षिक बजेट स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि छुट्याउनु पर्ने,
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट विपद् प्रभावित समूदायलाई सहूलियत कर्जाको व्यवस्था गर्ने,
- विपद्का कारण पर्न सक्ने क्षतिलाई सम्बोधन गर्न जीवन र गैर जीवन वीमामा योजनाहरू प्रवर्द्धन गर्ने,
- स्थानीय तह समूदाय सामूदायिक संस्था विद्यालय तथा अस्पतालहरूमा समावेशी विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिहरू गठन गर्ने,
- असुरक्षित स्थानहरूमा बस्ती विस्तार नियन्त्रण गर्ने तथा असुरक्षित बस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरणका लागि प्रोत्साहन गर्ने लगायतका नीतिहरू समावेश गरेको ।

च) राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यको कार्यढाँचा, २०७४

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहायता तथा समन्वयको ढाँचा उल्लेख गर्नुका साथै विपद् प्रतिकार्यका लागि तोकिएका जिम्मेवार नेतृत्वदायी तहहरूले तोकिएको समयावधिभित्र सञ्चालन गर्नुपर्ने गतिविधिहरू समेत उल्लेख गरेको छ ।

छ) दीगो विकास लक्ष्यहरू (२०१५-२०३०)

सुरक्षित पूर्वाधार निर्माण गर्ने, जलवायु परिवर्तन र यसका प्रभावको न्यूनीकरण गर्ने, समावेशी सुरक्षित दीगो सहरीकरण र बस्ती विकास गर्ने जस्ता लक्ष्यहरू समावेश गरेको छ ।



**ज) जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना:(२०१७-२०३०) :** प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद्वाट जीवन तथा सम्पत्ति, स्वास्थ्य, जीविकोपार्जन तथा उत्पादनका साधनहरू, भौतिक एवं सामाजिक पूर्वाधार, सांस्कृतिक एवं वातावरणीय सम्पदामा हुने क्षतिको उल्लेख्य रूपमा न्यूनीकरण गर्न विभिन्न रणनीतिक क्रियाकलापहरूको पहिचान गरी आवधिक तथा वार्षिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्दै विपद् जोखिम रोकथाम, पुर्वतयारी, प्रतिकार्य एवं पुनर्स्थापना तथा पून निर्माणको सुदृढीकरण र उत्थानशीलता अभिवृद्धि गरी विद्यमान विपद् जोखिम तथा क्षतिको न्यूनीकरण र नयां जोखिमको रोकथाम गर्नु यो रणनीतिक कार्ययोजनाको उद्देश्य रहेको छ ।

**झ) कोभिड १९ :** स्वास्थ्य क्षेत्र आपतकालिन प्रतिक्रिया योजना, जेष्ठ २०७७ ले प्रत्याभुती गरेको निती तथा उद्देश्य र कोभिड १९ महामारी र व्यवस्थित बन्दाबन्दिमा जनस्वास्थ्यका मापदण्ड, २०७७ ले अंगिकृत गरेका मापदण्ड, कोभिड १९ को संन्दर्भमा चाडपर्व, जात्रा तथा उत्सवहरू मनाउदा पालना गर्नुपर्ने जनस्वास्थ्यका मापदण्ड, २०७७ को पालना गर्दै आवश्यकता अनुसार नै कोभिड १९ संक्रमितहरूको आईसोलेसन सम्बन्धि स्वास्थ्य मापदण्ड, २०७७ को पुर्ण पालना गर्दै सो को न्यूनीकरण र रोकथाम गर्नु यो रणनीतिक कार्ययोजनाको उद्देश्य रहेको छ ।

#### **४. मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार तहको सूची**

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम जिल्लामा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति क्रियासिल रहेको छ । प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तोकेको अधिकृत यस समितिको सदस्य सचिवको रूपमा काम गर्छ भने अन्य विषयगत सरकारी कार्यालयहरू, सुरक्षा तहहरू, एवं गैर-सरकारी तहहरू सदस्य रहेका छन् । यस लगायत मुगुमा अन्तरराष्ट्रिय गैर-सरकारी संस्थाहरू पनि कार्यरत छन् । मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार तहहरूको सूची यसप्रकार छ ।

जिल्ला विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ मुगु

तालिका नं. १: साभेदार तहहरुको सूची (मुगु जिल्लाका स्थानिय तहका प्रमुख, सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयका प्रमुख, संचारकर्मीहरु तथा टेलिफोन नम्बरहरु)

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको		कार्यालयको सम्पर्क		सुचना अधिकारी			
		नाम	ईमेल	टेलिफोन	फ्याक्स	ईमेल	नाम	मोबाईल नं.	ईमेल
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मुगु	कृष्ण कुमार निरौला	<a href="mailto:kkniroula@mail.com">kkniroula@mail.com</a>	९८५८३४७७७	०८७ ४६००२०	<a href="mailto:daomugu@gmail.com">daomugu@gmail.com</a>	केशव ज्ञवाली	९८५८३२२६६६	<a href="mailto:kkgwali@gmail.com">kkgwali@gmail.com</a>
२	जिल्ला समन्वय समिति, मुगु	भिमराज सेजुवाल	<a href="mailto:bhmrajsegwal2074@gmail.com">bhmrajsegwal2074@gmail.com</a>	९८५९२५००२०	०८७ ४६०९९४	<a href="mailto:dccmugurara@gmail.com">dccmugurara@gmail.com</a>	विश्वास उपाध्याय	९८५८०२९३४९	<a href="mailto:biswasupapp@gmail.com">biswasupapp@gmail.com</a>
३	जिल्ला अदालत, मुगु	निर्मला खड्का	<a href="mailto:nirmla.dungana@gmail.com">nirmla.dungana@gmail.com</a>	९८५८३२२४९४	०८७ ५६००३२ ०८७ ४६०३९४	<a href="mailto:dadmin.dcmugu@suppermecourt.gov.np">dadmin.dcmugu@suppermecourt.gov.np</a>	अष्ट प्रसाद अधिकारी	९८६८३९२४४४	<a href="mailto:astaadhikari@gmail.com">astaadhikari@gmail.com</a>
४	श्री दल गुल्म रारा, मुगु	निरन्जन धामी		९८५८३२२०३६	०९९ ४७००३६	<a href="mailto:shreedalcoy@gmail.com">shreedalcoy@gmail.com</a>		९८४९९५६३७३	
५	सु.मे.सु. गमगढी	चन्द्र बहादुर धामी		९८५९९६२६२				९८५९९६२६२	
६	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, मुगु	भुवनेश्वर प्रसाद साह	<a href="mailto:bhuwaneshwar21@gmail.com">bhuwaneshwar21@gmail.com</a>	९८५८३४५५५५	०८७ ५६००९९	<a href="mailto:bhuvianshoar21@gmail.com">bhuvianshoar21@gmail.com</a>	भिमदत्त जोशी	९८५८३९०२३५	<a href="mailto:mdattajoshi123@gmail.com">mdattajoshi123@gmail.com</a>
७	स.प्र.बल नं. ४५ गुल्म, मुगु	रमेशकान्त पोखेल	<a href="mailto:pokheralramesh2024@gmail.com">pokheralramesh2024@gmail.com</a>	९८३९३३९९६९	०८७ ४६००९८	<a href="mailto:apfmugu@gmail.com">apfmugu@gmail.com</a>	नरबहादुर शाही	९८५८०५९०५५	<a href="mailto:nbsshsi1237@gmail.com">nbsshsi1237@gmail.com</a>
८	रा. अ. जि. का.	प्रभाकर पन्थ	<a href="mailto:pravakarpantha@gmail.com">pravakarpantha@gmail.com</a>	९८४७७९०९४४ ९८५८३२२०२८	०८७ ५६००२८	<a href="mailto:nidmugu125@gmail.com">nidmugu125@gmail.com</a>	मन प्रसाद आचार्य	९८६६८४८६६५	
९	छायाँरारा नगरपालिका, गमगढी	ललितजंग मल्ल	<a href="mailto:lalitjangmalla@gamil.com">lalitjangmalla@gamil.com</a>	९८५८३२२३६४	०८७ ४६०२५२ ०८७ ४६०२५५	<a href="mailto:int.chhayanathraramugu@gmail.com">int.chhayanathraramugu@gmail.com</a>	पशुपति शाही	९८५८३२२६९८	<a href="mailto:mugupashupati@gmail.com">mugupashupati@gmail.com</a>
१०	मुगुमकामारोड गाँउपालिका, पुलु	तिर्थराज शाही	<a href="mailto:tirtharajshahi2017@gmail.com">tirtharajshahi2017@gmail.com</a>	९८५८३२२५९२			सोवेन्द्र मल्ल	९८६९६६४३८२	<a href="mailto:itomugumkarmarong@gmail.com">itomugumkarmarong@gmail.com</a>
११	सोरु गाँउपालिका, सोरुकोट	बिरेन्द्र मल्ल	<a href="mailto:ito.sorumun@gmail.com">ito.sorumun@gmail.com</a>	९८४८९९०३७७		<a href="mailto:ito.sorumun@gmail.com">ito.sorumun@gmail.com</a>	विनोद शाही	९८४००३०२८७	
१२	खत्याड गाँउपालिका, खत्याड	दिप बहादुर कार्की	<a href="mailto:karkidipbdr@gmail.com">karkidipbdr@gmail.com</a>	९८६८२९९२४३	९९४८७०००८	<a href="mailto:karkidipbdr@gmail.com">karkidipbdr@gmail.com</a>	बाशुदेव कार्की	९८६८३००८५४	<a href="mailto:khatyad.gaupalika@gmail.com">khatyad.gaupalika@gmail.com</a>
१३	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय, मुगु	कर्ण बहादुर महत	<a href="mailto:karnamht@gmail.com">karnamht@gmail.com</a>	९८५८०३९८३७	०८७ ४६००३५	<a href="mailto:datturney@gmail.com">datturney@gmail.com</a>	सुनमाया मल्ल	९८४८९४७६२७	<a href="mailto:sunmayamalla22@gmail.com">sunmayamalla22@gmail.com</a>
१४	कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय, मुगु	नन्दराम कडेल	<a href="mailto:karnelnandaram@gmail.com">karnelnandaram@gmail.com</a>	९८५८०५९९५९	०८७ ४६००३५	<a href="mailto:dtcomugu@fego.np">dtcomugu@fego.np</a>	तिर्थ बहादुर रावल	९८५८३२२६२२	<a href="mailto:tirtharawat2051@gmail.com">tirtharawat2051@gmail.com</a>
१५	जिल्ला निर्वाचन	धनकृष्ण बहुवाल	<a href="mailto:dhanakissan@gmail.com">dhanakissan@gmail.com</a>	९८५८३६६६०	०८७ ४६००८५	<a href="mailto:electionmugu@gmail.com">electionmugu@gmail.com</a>	धनकृष्ण बहुवाल	९८५८३६६६००	<a href="mailto:dhanakrishna@gmail.com">dhanakrishna@gmail.com</a>

जिल्ला विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६, मुगु

	कार्यालय, मुगु							<a href="mailto:om">om</a>
१६	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, मुगु	डा. निर्मल नगरकोटी	<a href="mailto:nirmalnagarkoti123@gmail.com">nirmalnagarkoti123@gmail.com</a>	९८४७४२९९२३	०८७ ४६०९६२		पशुराम नेपाली	९८५८३२२४२३ <a href="mailto:parshuram@gmail.com">parshuram@gmail.com</a>
१७	डिभिजन वन कार्यालय, मुगु	भरत बुढथापा		९८५८३२०५३९	०८७ ४६००४८	<a href="mailto:dtomugu475@gmail.com">dtomugu475@gmail.com</a>	बसन्त कुमार शाही	९८५८३२२००० <a href="mailto:bashaantassisirshwhahi@gmail.com">bashaantassisirshwhahi@gmail.com</a>
१८	रारा राष्ट्रिय निकुन्ज, हुटु, रारा	बिष्णु थपलिया	<a href="mailto:bpthapaliya2001@gmail.com">bpthapaliya2001@gmail.com</a>	९८५८३२२३०२		<a href="mailto:ranational@gmail.com">ranational@gmail.com</a>	यज्ञराज रोकाय	९८५८३२२२२३
१९	शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई	सुर्य बहादुर खत्री		९८५८३२०२८६	०८७ ५६०९५७	<a href="mailto:deomugu@gmail.com">deomugu@gmail.com</a>	सुर्य बहादुर खत्री	९८५८३२०२८६
२०	मलपोत कार्यालय	जगत बहादुर रोकाय	<a href="mailto:rokayajb606@gmail.com">rokayajb606@gmail.com</a>	९८५८३२०४२९	०८७ ४६००८३	<a href="mailto:chapalsita@gmail.com">chapalsita@gmail.com</a>	सत्यदेवी चौलागाईं	९८४८३०८२७१ <a href="mailto:chhaulagai66@gmail.com">chhaulagai66@gmail.com</a>
२१	नापी कार्यालय	हरिहर चौलागाईं	<a href="mailto:chhaulagain2050@gmail.com">chhaulagain2050@gmail.com</a>	९८५८३६६००६	०८७ ५६०८२	<a href="mailto:surveyNepi@gmail.com">surveyNepi@gmail.com</a>	यज्ञ प्र. उपाध्याय	९८६६८९७९२९
२२	जिल्ला हुलाक कार्यालय	रत्न बहादुर रावल		९८५९९२४४६	०८७ ४६००४५	<a href="mailto:dpo.mugu@gmail.com">dpo.mugu@gmail.com</a>	धनराज भण्डारी	९९६८९०८२६९ <a href="mailto:opomugu1935@gmail.com">opomugu1935@gmail.com</a>
२३	जिल्ला कारागार कार्यालय	नि.का.प्र गोपाल बहादुर मल्ल		९८५८४७२७७७	०८७ ४६०९०२	<a href="mailto:dugu.it@dopm.gov.np">dugu.it@dopm.gov.np</a>		
२४	उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालय	मन बहादुर खत्री	<a href="mailto:csidbktmangaman@gmail.com">csidbktmangaman@gmail.com</a>	९८५८३२२०८४	०८७ ४६००८७	<a href="mailto:csidbmugu@gmail.com">csidbmugu@gmail.com</a>		९८५७८२४२९७
२५	कृषि विकास कार्यालय	पञ्चलाल बुढा	<a href="mailto:budhapanchalal1965@gmail.com">budhapanchalal1965@gmail.com</a>	९८४८०७००२९	०८७ ४६००८७	<a href="mailto:akcmugu@gmail.com">akcmugu@gmail.com</a>	किरण न्यौपाने	९८६९५४८८७२ <a href="mailto:neupanekiran@gmail.com">neupanekiran@gmail.com</a>
२६	पशु अस्पताल तथा पशुसेवा कार्यालय	भिमचन्द्र बुढा	<a href="mailto:budhabhimchandra@gmail.com">budhabhimchandra@gmail.com</a>	९८५८३१०९८४	०८७ ४६०९७६	<a href="mailto:vetsecmugu@gmail.com">vetsecmugu@gmail.com</a>	पदम के.सी.	९८४८३०७९९९ <a href="mailto:kcpadam143@gmail.com">kcpadam143@gmail.com</a>
२७	खानेपानी तथा उर्जा विकास कार्यालय	राजिव रिमाल	<a href="mailto:rajivrimal123@gmail.com">rajivrimal123@gmail.com</a>	९८५८३२२२०९	०८७ ४६०२०२	<a href="mailto:rajivrimal123@gmail.com">rajivrimal123@gmail.com</a>	दिर्ग पाल	९८५८३२२४४३ <a href="mailto:dpdirgha199@gmail.com">dpdirgha199@gmail.com</a>
२८	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	शिव प्रसाद पाण्डे	<a href="mailto:shabapandey2000@gmail.com">shabapandey2000@gmail.com</a>	९८४७०२२५८५	०८७ ४६०९३६	<a href="mailto:gamgadi.nea@gmail.com">gamgadi.nea@gmail.com</a>	पुष्प सुनार	९८५८३६६६०३३ <a href="mailto:sunarpuspa2041@gmail.com">sunarpuspa2041@gmail.com</a>
२९	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड	कर्ण बहादुर रावल	<a href="mailto:karnarowal16@gmail.com">karnarowal16@gmail.com</a>	९८५८१०९९९९	०८७ ४६००६५	<a href="mailto:nhc123@gmail.com">nhc123@gmail.com</a>	पुष्कर भाम	९८५८३२२२०६ ९८४००९३५५३ <a href="mailto:bhamprize@gmail.com">bhamprize@gmail.com</a>
३०	नेपाल टेलिकम	विशाल कुमार देवकोटा	<a href="mailto:bishal.devkota@ntc.net.np">bishal.devkota@ntc.net.np</a>		०८७ ४६०००२	<a href="mailto:ganesh.dc@gmail.com">ganesh.dc@gmail.com</a>		९८५८०४२७३३
३१	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेसन	खगेन्द्र कार्की	<a href="mailto:khagendrakarki7@gmail.com">khagendrakarki7@gmail.com</a>	९८४८३३४३९५				

जिल्ला विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६, मु११

३३	नगरिक उड्डयनन कार्यालय, ताल्वा	मोहन गिरी		९८६५९६०७९५					
३३	राष्ट्रीय बाणिज्य बैंक	हरेन्द्र बोहोरा	<a href="mailto:harindrabohara@gmail.com">harindrabohara@gmail.com</a>	९८४१४४९७३७	०८७ ४६००२६	<a href="mailto:mugu@rbb.com.np">mugu@rbb.com.np</a>	प्रकाश भाम	९८४८३०८०१२	<a href="mailto:bhamprakashchandra@gmail.com">bhamprakashchandra@gmail.com</a>
३४	पूर्वाधार विकास कार्यालय	मोहन सिंह कार्की	<a href="mailto:mohansinghkarki05@gmail.com">mohansinghkarki05@gmail.com</a>	९८५७८११६८४	०८७ ४६०३०८	<a href="mailto:idomugu75@gmail.com">idomugu75@gmail.com</a>	मोहन सिंह कार्की	९८५७८११६८४	
३५	सिमी जोन कार्यालय	रामदरेश राय यादव	<a href="mailto:rayadav812@gmail.com">rayadav812@gmail.com</a>	९८५८३९०९८	०८७ ४६०२९७	<a href="mailto:pmamt.mugu@gmail.com">pmamt.mugu@gmail.com</a>	भवना जैसी	९८५८३९०९८	
३६	सामाजिक विकास कार्यालय	लोक प्रसाद पौडेल	<a href="mailto:ippoudel@gmail.com">ippoudel@gmail.com</a>	९८५८०३८९४	०८७ ४६०३१२	<a href="mailto:sdomugu@gmail.com">sdomugu@gmail.com</a>	ऐन बहादुर शाही	९८४९१७७०४९	<a href="mailto:yenjalshahi@gmail.com">yenjalshahi@gmail.com</a>
३७	एन.आई.सी. एसिया बैंक	रामु शाही	<a href="mailto:ramushahi@nicasiabank.com">ramushahi@nicasiabank.com</a>	९८५११२७९३५	०८७ ४६०२५०	<a href="mailto:ramushahi@nicasiabank.com">ramushahi@nicasiabank.com</a>	विष्णु ढकाल	९८४५९२७७५४	<a href="mailto:bishnu.dhakal@nicasiabank.com">bishnu.dhakal@nicasiabank.com</a>

जिल्ला विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६, मु१२

४.१. मुगु जिल्लाका गैर सरकारी कार्यालयका प्रमुख तथा टेलिफोन नम्बरहरु

क्र.स	कार्यालयको नाम	कार्यालयको सम्पर्क व्यक्ति	कार्यालयको टेलिफोन सम्पर्क नम्बर	मोबाइल नम्बर
१	नेपाल रेडक्रस सोसाईटि जिल्ला शाखा मुगु	रत्नसिंह मल्ल	०८७ -४६०००७	९८४८०२०५३७
२	किर्डाक नेपाल मुगु	टेक बहादुर शाही	०८७ -४६००५३	९८५११८३९५८
३	INF MUGU	दलजित घर्ती	०८७ -४६००३८	९७५८९००१२६
४	UMN Mugu	नेत्र ब. शाही	०८७ -६९०३६१	९८६८३९७६०
५	साहास नेपाल मुगु	जितबल राई	०८७ -४६०११६	९८५१०७६५९४
६	MCDC Mugu	सुरेश ब. शाही	०८७ -४६००५७	९७४८९०१५१५
७	NGO Federation Mugu	सुरेन्द्र बहादुर मल्ल		९७४८९०४२१६
८	GNI Mugu	ख्यामराज लामिछाने	०८७ -४६०११७	
९	RRDC Mugu	प्यारीलाल काफ्ले	०८७ -४६०१३२	९७५८९०००९९
१०	RCDC Mugu	जर्मन नेपालि	०८७ -४६००९०	९८४१४४६८८२
११	हेरेन्डेक नेपाल मुगु	नवराज रावत	०८७ -४६०१९०	९७४८९०४२५३
१२	छायानाथ विकास समाज	देविसिंह रोकाया		९८६८३८०२८६
१३	जन सामुदाय सेवा केन्द्र मुगु	सन्तोष मल्ल	०८७ -४६००७०	९७४८९००५५७
१४	सप्रोस नेपाल मुगु	नरेन्द्र रावल	०८७ -४६०१६५	९७४८०३९१९२
१५	करनी सामुदायिक विकास केन्द्र मुगु	गुरुस्याग्याप लामा	०८७ -४६००१०	९८५११५८४०५
१६	फेज नेपाल	लोक बहादुर मल्ल		९८४७७२६१८९
१७	पेस नेपाल	नारद रेग्मी		
१९	जनकल्याण तथा ग्रामिण विकास तथा अनुसन्धान केन्द्र मुगु	पदम रावल		९७५८९०००२०
२०	कर्णाली एकिकृत महिला विकास मञ्च मुगु	राधिका मल्ल		९७४८९००७६२
२१	दलित सामुदायिक विकास केन्द्र, मुगु	धिरज नेपाली	०८७ -	९८४८९२७११३
२२	छाँया क्षेत्र सामुदायिक विकास केन्द्र	खडकराज मल्ल	०८७ -४६००७१	९८४८३०५८५९
२५	डाडो नेपाल मुगु	सक्क बहादुर बुढा		९८४१४५४७८०
२६	कर्णाली सामुदायिक विकास केन्द्र मुगु	हरी ब. शाही		
२७	स्वास्थ्यको लागि सक्षम प्रणाली/USAID	इश्वर मल्ल/ प्रभाकर पोखरेल	-	९८४९१३८४७४/ ९८४१८९१००७
२८	करानी सामुदायिक विकास केन्द्र	गुरुस्याग्याप लामा	०८७ ४६००१०	९८५११५८४०५
२९	सिडिएस-पार्क, मुगु	अज बहादुर शाही	०८७४६०००९	
३०	के.पि.ए.डि.एफ, मुगु	सिवचन्द्र काकी	०८७४६०१७५	
३१	RRN, Mugu			



३२	ग्रामीण विकास समाज नेपाल	चित्र विष्ट		९८६८३१००६२
३३	नारी उत्थान तथा सचेतना केन्द्र	चेतना मल्ल	०८७ -४६००५५	
३४	सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ	खडक बहादुर शाही		९८५१००८३०६
३५	महिला जागरण तथा समाज सुधार केन्द्र	नारायणी शाही		९७४८९०५४६९८
३६	ग्रामिण सामुदायिकसंस्था	बलराम साहनी	०८७ -६६००५३	९७४८९०५४६३
३७	RAP3	सुनिल तन्दुकार		९८४३४५४९०५
३८	कर्णाली ग्रामीण विकास केन्द्र	नर बहादुर रावल		९८६१७७७३०९

### छर्यानाथ रारा नगरपालिका कार्यालय

सि.नं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	हरिजंग शाही	मेयर	९८५८३२२०२७	
२	सुन्तला रोकाया	उपमेयर	९८५८३२२७४३	
३	लोक बहादुर हितान	१ नं.वडा अध्यक्ष	९८४८३१५०८८	
४	परेक राज चौलागाई	२ नं.वडा अध्यक्ष	९७५८३२२४२२	
५	नर बहादुर रावल	३ नं.वडा अध्यक्ष	९७४८९०१५३८	
६	विष्णु कुमार भाम	४ नं.वडा अध्यक्ष	९८६८३७७६७०	
७	डम्बर बहादुर रावल	५ नं.वडा अध्यक्ष	९८५१२०४६९०	
८	हर्क बहादुर ऐडि	६ नं.वडा अध्यक्ष	९८५८३२२३६२	
९	हरि चन्द्र शाही	७ नं.वडा अध्यक्ष	९७४८९०४२९७	
१०	कर्ण बहादुर रावल	८ नं.वडा अध्यक्ष	९७४८९००६८२	
११	मणि चन्द्र रोकाया	९ नं.वडा अध्यक्ष	९८५८३२२६३५	
१२	धर्म दत्त सावत	१० नं.वडा अध्यक्ष	९८६४८६१३०८	
१३	दान बहादुर बुढा	११ नं.वडा अध्यक्ष	९८५८३२२७६०	
१४	सुवास चन्द्र बुढा	१२ नं.वडा अध्यक्ष	९८५८३२२४५७	
१५	चक्र बहादुर सावत	१३ नं.वडा अध्यक्ष	९८६६९९१८७५	
१६	नन्द लाल बहुवाल	१४ नं.वडा अध्यक्ष	९७४८९०१४१५	

### खत्याड गाउँपालिका को कार्यालय

सि.नं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	उब्जन शाही	अध्यक्ष	९८५११९२४४५	
२	जयनन्दा रावल	उपाध्यक्ष	९८५८३२२४४१	
३	मेर बहादुर बुढा	१ नं.वडा अध्यक्ष	९८४९०९५६१३	
४	लाल बहादुर मल्ल	२ नं.वडा अध्यक्ष	९८५११६८१४४	
५	सुकुन्द्र बानिया	३ नं.वडा अध्यक्ष	९७४८११८१४०	
६	काली बहादुर रोकाया	४ नं.वडा अध्यक्ष	९७४८९२६९९१	
७	मान सिंह रोकाया	५ नं.वडा अध्यक्ष	९८६८३४३८४६	
८	भरत बहादुर शाही	६ नं.वडा अध्यक्ष	९८५८११००३९	कैफियत
९	जय ऋषि उपाध्याय	७ नं.वडा अध्यक्ष	९७४८९०५६०१	

१०	राम बहादुर रावत	८ नं.वडा अध्यक्ष	९७४८९०५४३९	
११	नरेन्द्र रोकाया	९ नं.वडा अध्यक्ष	९८५१००३२४०	
१२	तिलक रावल	१० नं.वडा अध्यक्ष	९८४८३२२०४३	
१३	जंग बहादुर कार्की	११ नं.वडा अध्यक्ष	९७५८९०००६८	

### सोरु गाउँपालिका कार्यालय

सि.नं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	लोक बहादुर शाही	अध्यक्ष	९८६८३७०२४३	
२	राज्यलक्ष्मी मल्ल (बम)	उपाध्यक्ष	९८४८३२१९७५	
३	मिसिन्द्र शाही	१ नं.वडा अध्यक्ष	९८६७३१५२८३	
४	ऐन बहादुर शाही	२ नं.वडा अध्यक्ष	९८६८०६५२११	
५	लाल धामी	३ नं.वडा अध्यक्ष	९८६४९६५५२९	
६	डबल शाही	४ नं.वडा अध्यक्ष	९८४८३८८८६०	
७	गणेश बुढा	५ नं.वडा अध्यक्ष	९८६८३७०२२५	
८	मन प्रसाद भट्ट	६ नं.वडा अध्यक्ष	९८४८३२२११४	
९	राजेन्द्र बुमि	७ नं.वडा अध्यक्ष	९७४८५९१०२३	
१०	जनक रावल	८ नं.वडा अध्यक्ष	९८६८३७७५८५	
११	परुनाथ योगी	९ नं.वडा अध्यक्ष	९८६८३१००२८	
१२	धर्मराज जैसी	१० नं.वडा अध्यक्ष	९८४८३१५४५१	
१३	जित बहादुर शाही	११ नं.वडा अध्यक्ष	९८४८३०८५५७	

### मुगुम कार्मारोङ्ग गाँउपालिका

सि.नं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	छिरिङ्ग काप्ने लामा	अध्यक्ष	९८५१०१९१६०	
२	छिरिङ्ग तामाङ्ग	उपाध्यक्ष	९८६८३७९२१५	
३	सोनाम आंजेन तामाङ्ग	१ नं.वडा अध्यक्ष	९८४९०१७५८३	
४	कार्मा तामाङ्ग	२ नं.वडा अध्यक्ष	९८५८३२२६५६	
५	लुडुप तामाङ्ग	३ नं.वडा अध्यक्ष	९८६८९६५५८४	
६	छिरिङ्ग टासी तामाङ्ग	४ नं.वडा अध्यक्ष		
७	छेवाङ्ग ग्याल्जेन तामाङ्ग	५ नं.वडा अध्यक्ष	९८६८३७७२३२	
८	कार्मा फुन्जोक तामाङ्ग	६ नं.वडा अध्यक्ष	९८६८३००८४०	
९	च्यावा तामाङ्ग	७ नं.वडा अध्यक्ष	९८६४९६६१५२	

### मुगु जिल्ला स्थित संचारकर्मीहरु

सि.नं.	नाम	सम्पर्क नं.	प्रतिनीधि	कैफियत
१	नृपेन्द्र बहादुर मल्ल	९७५८९००९००	रा. स. स.	
२	राज बहादुर शाही	९७५८९००१२५	कान्तिपुर	
३	जीवन सेजुवाल	९८५८०३८५९३	अन्नपूर्ण पोष्ट	
४	विनोद मल्ल	९७४८९००५५४	रेडियो नेपाल	
५	अच्युत राज भण्डारी	९७५८९०१२७७	नयाँ पत्रिका	

६	सुमन मल्ल	९७४८९९४९६	नागरिक दैनिक
७	विमल हमाल	९७४८९०५५२	राजधानी दैनिक
८	बीर बहादुर बम	९८४८३९७८२९	समचार पत्र
९	दान बहादुर बुढा	९७४८९००७२३	न्यूज २४ टि. भि
१०	कविराज कार्की	९८५८३२०२२२	एन.टी.भि. नेपाल
११	नन्द बहादुर रोकाया	९८४८३०८७४२	रेडियो मुगु
१२	बसन्त बागचन	९८४८३९४६०८	रेडियो रारा
१३	राज कुमार भाम	९८६६८४८८३४	रेडियो सोर्यदय
१४	कमल कार्की		रेडियो खेस्मालिका

### जिल्ला स्थित प्रहरी चौकीहरुको सम्पर्क नम्बरहरु

सि. नं.	कार्यालयको नाम	टेलिफोन नं.
१	जि.प्र.का., मुगु	९८५९२८९३८८
२	ई.प्र.का. रातापानी, मुगु	९८५८३९००२३
३	वि.सु.गार्ड ताल्वा मुगु	९८५८३९०२३४
४	सि.प्र.चौ. मुगु	९८५८३२२२३६
५	प्र.चौ.सोरुवर्मा, मुगु	९७५८३९००२४
६	प्र.चौ.चैनागाउँ, मुगु	९८५८३९०२२६
७	प्र.चौ.श्रीकोटरोल, मुगु	९८५८३९०२३९
८	प्र.चौ.सुकाढिक, मुगु	९८५८३९०२३०
९	प्र.चौ. पिना, मुगु	९८५८३९०२२७
१०	प्र.चौ.डोल्फु मुगु	९८६८९०४९५६
११	प्र.चौ.कालै मुगु	९८५८३९०२२९
१२	प्र.चौ.माभचौर मुगु	९८५८३९२३२
१३	अ.प्र.पो. कालिकामालिका, मुगु	९८५८३९०२३३
१३	सामूदायीक सेवा केन्द्र, मुगु	९८६९६५९६६३
१४	जि.ट्रा.प्र.मुगु	९८५८३९०२२५
१५	प्र.चौ.छायल, मुगु	९८५८३२२२३८

### जिल्लामा संचालित एम्बुलेन्स सेवाहरुको सम्पर्क नम्बरहरु

१	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	९८४८०९९१०५
२	जिल्ला अस्पताल मुगु	९७४८०९९३४४
३	खत्याड गा.पा	९८४५४६२४४३
४	छायाँनाथ लघुवीत्त	९८६९४०५८३२

## ५. गाउँपालिका र नगरपालिका भित्र रहेका हेलीप्याडहरू

प्रकोप भएको स्थानमा आपत्कालीन उद्धार तथा राहत वितरणका लागि यस मुगु जिल्लाका ४ वटै स्थानिय तहहरूका तपशिलका वडाहरूमा हेलिप्यड रहेका छन् ।

सि.नं.	हेलिप्याड रहेका स्थान	गा.पा./न.पा.	वडा नं.	कैफियत
१	ताल्चा एयरपोर्ट	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	४	
२	श्री महाकाली मा.वि.	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	१	
३	जि.प्र.का. (पानी ट्यांकी)	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	३	
४	रारा हुटु	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	९	
५	वामको नाफा	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	१४	
६	सोभा	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	१२	
७	सल्लेरी मिलिचौर	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	९	
८	माग्री	मुगुम् कार्माराड गाउँपालिका	८	
९	पुलु बजार	मुगुम् कार्माराड गाउँपालिका	५	
१०	किम्री	मुगुम् कार्माराड गाउँपालिका		
११	मुगु	मुगुम् कार्माराड गाउँपालिका		
१२	डोल्फु	मुगुम् कार्माराड गाउँपालिका		
१३	सोरुकोट	सोरु गाउँपालिका	६	
१४	धैन	सोरु गाउँपालिका	१०	
१५	भिई	सोरु गाउँपालिका	३	
१६	नेर	सोरु गाउँपालिका	५	
१७	जमलधारा	सोरु गाउँपालिका	१	
१८	नाथर्पू	सोरु गाउँपालिका	२	
१९	लिब्रु	सोरु गाउँपालिका	४	
२०	फोतु	सोरु गाउँपालिका		
२१	खनाया, कालै	सोरु गाउँपालिका	९	
२२	सिप स्यालाचौर	सोरु गाउँपालिका	७	
२३	कच्या	सोरु गाउँपालिका	८	
२४	हयाङ्गलु	खत्याड गाउँपालिका		
२५	सुकाढीक	खत्याड गाउँपालिका	८	
२६	रातापानी	खत्याड गाउँपालिका	३	
२७	रुतु नखर्जी	खत्याड गाउँपालिका	९	
२८	सैन गम्था	खत्याड गाउँपालिका	७	
२९	बुगा रोल	खत्याड गाउँपालिका	३	
३०	खमाले	खत्याड गाउँपालिका	५	

## ६. प्रकोप जोखिम विश्लेषण

### ६.१ जिल्लामा रहेका खतराहरूको नक्शाकन र जोखिम आंकलन:

प्रकोप भनेको एउटा आकस्मिक घटना भएकाले यो जुन सुकै बेला पनि हुन सक्दछ । प्रकोपको अवस्थालाई अध्ययन आकलन गर्नुपर्दा विगत वर्षमा घटेका प्रकोपलाई अध्ययन गरिन्छ । यो जिल्लामा महामारी, बाढिपहिरो आगलागी खडेरी, असिना, हिमपात भोकमरी जस्ता प्रकोपले दिनानुदिन यहाँको जनजीवन कष्टकर हुँदैगएको छ । यसरी नै विगतको

अवस्थालाई हेर्दै भविष्यमा आउने संकटपूर्ण खतरा र त्यसको आंकलन गर्नुपर्दा अनवरत रुपमा विनास हुदै गएको प्राकृतिक सम्पदाका कारण यहाँ विभिन्नखालका प्रकोपबाट असख्य जनधनको क्षतिहुन सक्ने आकलन गर्न सकिन्छ । क्रमिक रुपमा हुदैजाने जलवायु मौसम परिवर्तनका कारण साउन र भाद्र जस्ता वर्षातका समयमा बाढि पहिरो जान्छन जुन अन्य जिल्लाको तुलनामा सानो भएता पनि यस जिल्लाको लागि अतुलनिय क्षतिको रुपमा लिन सकिन्छ । असोज, कार्तिक महिनामा असिनाले ग्रसित पारि भित्राउन लागेको अन्नबालिबाट विमुख पर्दछ । हिउँदे समयमा उच्च हिमपातका कारण धनजनका क्षतिका साथै मानव जिवन कष्टकर रहन्छ । फागुन चैत जस्ता सुख्खा महिनामा यहाँका वनजंगल तथा मानव बस्तीमा आगलागि हुनका साथै हुरि बतास तथा चट्याडले असर गर्दछ । बैशाख र जेठ जस्ता बालिनाली लगाउने महिनामा उच्च खडेरिका कारणले कृषकहरु मारमा पर्दछन । यसरी नै यहाँका कुनै पनि स्थानिय तहका वडाहरु प्रकोप जोखिमबाट चुकेका छैनन । यिनै वडाहरुलाई विभिन्न प्रकोपको अध्ययन गरी उच्च, मध्यम र निम्न अवस्थाका आधारमा तलको तालिकामा राखिएको छ । यसरी हेर्दा जिल्लाको प्रमुख प्रकोपको रुपमा क्रमशः यस्तो देखिन्छ ।

सि.नं.	प्रमुख प्रकोप	सि.नं.	प्रमुख प्रकोप	सि.नं.	प्रमुख प्रकोप
१	खडेरी	४	आगलागी	७	हिँउपहिरो
२	बाढी	५	महामारी	८	भू-क्षय
३	पहिरो	६	हिमपात		

## ६.२ प्रकोप स्तरीकरण मेट्रिक्स

प्रकोप	खडेरी	पहिरो	बाढी	महामारी	आगलागी	हिमपात	जङ्गली जनावर	हुरीबतास	भूकम्प	अड्डभार
खडेरी		खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी	८
पहिरो			पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	७
बाढी				बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	६
महामारी					महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	५
आगलागी						आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	४
हिमपात							हिमपात	हिमपात	हिमपात	३
जङ्गली जनावर								जङ्गली जनावर	जङ्गली जनावर	२
हुरीबतास									हुरीबतास	१
भूकम्प										०
स्तर	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	पाँचौं	छैठौं	सातौं	आठौं		

६.३ नगरपालिका तथा गाउँपालिका स्तरीय प्रकोप र जोखिमको स्तर

६.३.१ अर्यानाथ रारा नगरपालिका, मुगु

क्र.सं.	हालको वडाहरु	साविकको गा.वि.स. को नाम र वार्ड नं.	वस्तीको नाम	सम्भावित स्थान	खडेरी	बाढी	पहिरो	महामारी	आगलागी	हिम पात	हिउंपहिरो	भूक्षय
१	१, २, ३	श्रीनगर १,५,८,९	श्रीनगर गमगढी, तलितुम, इम साँएखोला, निगाले, गमगढी बजार	साँउखोला, निगाले, इम	मध्यम	मध्यम	उच्च	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन
२	४, ५	कार्कीवाडा १,४,९	भामवाडा, माथीतुमा	भामवाडा, तुमागाउ	मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम
३	६, ७, ८	पिना १७	तलि घुइर, विष्टवाडा, सिगाडी, भ्यूारी, लिउडी, कोटिला, वुर्थावाडा, कोटिला	खोला, टोप्ला सिगाडी, ठिन्के, गाँउमाथी, गाँउको वरीपरी, जनथारा	मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम
४	९	रारा ९	मुर्मा		मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन
५	१०, ११, १२	रोवा ३,४,५,६,७,८,९	चराप, तल्लेख जिउल, भाकोट, रोवा, शालीम, रेङ्गचा, शोभा, भटडाँडी, मेलवाडा, कम्फा, टाप्रेजाडा		मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	उच्च
६	१३, १४	रुगा १,४,५,९	तिर्प, रुगा, लुम, सुम्ली	पारीवाट, बल्दलोटे, सुम्लीखोला	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन



६.३.२ सोरु गाउँपालिका, मुगु

क्र.सं.	हालको वडाहरु	साविकको गा.वि.स. को नाम र वार्ड नं.	वस्तीको नाम	सम्भावीत स्थान	खडेरी	बाढी	पहिरो	महामारी	आगलागी	हिमपात	हिउंपहिरो	भूक्षय
१	१, २	नार्थपु १९	नार्थपु, नचारा, गहताडी, जवलधारा		उच्च	न्युन	उच्च	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	मध्यम
२	३	भिइ १,५,७,८,९	भिइ		उच्च	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन
३	४, ५	फोतु १९	रावलवाडा, भाँटगाउ, तलीलिब्र, माथील्लिब्र, फोतु, जाँजा, नेर, तल्लावाडा	खेतेनी, चेपडे, गोठपाटा, कोटपाटा, नेर, चुलीसोफो	मध्यम	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम
४	६, ७	जीमा १,३,४,५,६,७,८,९,	ख्याल्व, भट्टलावड, पुरुमुरु	ख्याल्व, गौडा, डाँडाघर, भौसीखर्क, जयसधारा	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम
५	८	रारा १,५,६,७,८	गिला, कच्चे, आँसीधारा, मुर्मा	नुवाकोट, काल्या, घट्टखोला, वार्षवर्षा	मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन
६	९	कालै १९	सिही, खनाया, कालै, माथीकालै	छुण, सल्लेडीवन, डोटका, नाउली भिर	उच्च	न्युन	उच्च	उच्च	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम
७	१०, ११	धैनकोट ४	लौली	ढोलढुंगा	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम

६.३.३ खत्याड गाउँपालिका, मुगु

क्र.सं.	हालको वडाहरू	साविकको गा.वि.स. को नाम र वार्ड नं.	वस्तीको नाम	सम्भावित स्थान	खडेरी	बाढी	पहिरो	महामारी	आगलागी	हिम पात	हिउंपहिरो	भूक्षय
१	१, २	सेरी १९	जम्फै, कर्मासी, साटवाडा,गाँडेखोला, बमकाडा, जाम, डाडुपाटा, सेरी, जोगीलेख	कर्मासी, फुलेको घर, साटवाडा, जम्फै बमकाडाँ	मध्यम	मध्यम	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन
२	३, ४	श्रीकोट ३,६,८,९	माथिखर्क, केरै, हिगोठी, पैखु	खर्क, पैखु	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम	उच्च	न्युन	न्युन	न्युन
३	५	खमाले १९	भागोटी, कवा, खमाले, कोटिला, चाकपाँडे, लमेरा	नाउली, कालीकाडा, धौभिड	मध्यम	न्युन	मध्यम	न्युन	उच्च	न्युन	न्युन	मध्यम
४	६, ७	गम्था ४,७,८,९	पन्सेरी, रामतडी, थारा, गम्था	कटुलपाटा, कुसुमवाडा, वैरापाटा	मध्यम	न्युन	उच्च	उच्च	मध्यम	न्युन	न्युन	मध्यम
५	८	ह्याङ्गलु १ देखि ६	विना, दुमाना, माची, ह्याङ्गल, रिगा, ठमलेख	रिगागाँउ, जर्क	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च	न्युन	न्युन	मध्यम
६	९	सुकाढिक ४,५,६,७,८,९	नर्खजी, सुकाढिक, जामीर	नखर्जी	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन
७	१०	सुकाढिक १,२,३ ह्याङ्गलु ७,८,९	सुकाढीक, आम, रिगा, ठाम लेख	रिगा, सेह	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	न्युन	न्युन	न्युन	न्युन
८	११	कोटडाँडा १,४,५,६,८,९	रिखीया, रातापानी, डाडिया	फेरडाली, ठुलाघर, दोउली,	उच्च	न्युन	उच्च	मध्यम	उच्च	न्युन	न्युन	मध्यम

				हाडी, हाराखुम्ती, लुइ									
--	--	--	--	--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

### ६.३.४ मुगुम् कार्मारोड गाउँपालिका, मुगु

क्र.सं.	हालको वडाहरु	साविकको गा.वि.स. को नाम र वार्ड नं.	वस्तीको नाम	सम्भावित स्थान	खडेरी	बाढी	पहिरो	महामारी	आगलागी	हिमपात	हिउंपहिरो	भूक्षय
१	१	डोल्फु १ देखि ९	डोल्फु, चिताइ	देलमिस्वा	उच्च	उच्च	उच्च	मध्यम	न्यून	उच्च	उच्च	मध्यम
२	२	मुगु १ देखि ९	मुगु	सुलुमा	मध्यम	न्यून	न्यून	न्यून	न्यून	मध्यम	मध्यम	मध्यम
३	३, ४	किम्री १ देखि ९	किम्री, कार्ती, ताखा, खारी	खारी देखि ताखाको वाटो	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	न्यून	उच्च	उच्च	मध्यम
४	५, ६	पुलु १ देखि ९	पुअ, रिउस, दाउरा सेरोग,	पुलु विद्यालय, पुलु बजार	उच्च	उच्च	उच्च	न्यून	न्यून	मध्यम	न्यून	मध्यम
५	७,८, ९	मांग्री १,२,३,४,५,६	मांग्री, चिमाथ, मह, छाइल, पापु	छाइल, पापु, चिमाथ गोरपाले,	उच्च	न्यून	उच्च	न्यून	न्यून	मध्यम	न्यून	मध्यम

जोखीम नक्शांकनको विश्लेषण गर्दा माथिको तालिका अनुसार उच्च जोखीममा (रातो रंग) को रूपमा पहिचान भएका वस्ति, गाउँहरुलाई सम्बन्धीत स्थानीय तह, सरकारी तथा गैरसरकारी तहहरुले जोखिमको अवस्थालाई न्युनिकरण गर्नको लागि सोहि बमोजिम कार्यक्रम तर्जुमा तथा विपद पूर्वतयारी गर्न आवश्यक देखिन्छ ।

## ७. तहगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

जिल्लामा विपदसँग सम्बन्धित विषयहरूको नेतृत्व जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको रहनेछ । त्यसैगरी गाउँपालिका तथा नगरपालिका तहमा स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति रहनेछन् । स्थानीय स्तरमा पनि स्थानीय आवश्यकता अनुसार अन्य साभेदार संस्थाहरू एवं दातृ निकायहरूसँग साभेदारी गर्न सकिनेछ । यस योजना कार्यन्वयनका लागि विभिन्न ११ विषयगत क्षेत्रहरू निर्माण गरिएका छन् । विषयगत क्षेत्रका अगुवा संस्थाहरू र सदस्यहरूको नामावली तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

### तालिका नं. ५: विषयगत क्षेत्रहरू, अगुवा संस्था र सदस्यहरू

क्र.स	विषयगत क्षेत्रहरू	अगुवा संस्था	सदस्यहरू
१.	सूचना खोज तथा उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	<ul style="list-style-type: none"> <li>नेपाली सेना</li> <li>नेपाल प्रहरी</li> <li>सशस्त्र प्रहरी</li> <li>नेपाल रेडक्रस सोसाइटी</li> <li>स्थानीय तह</li> <li>नेपाल टेलिकम</li> <li>NGOs/INGOs</li> </ul>
२.	शिविर तथा गैर खाद्य सामग्री	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मुगु शाखा	<ul style="list-style-type: none"> <li>जिल्ला प्रशासन कार्यालय</li> <li>स्थानीय तह</li> <li>जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय</li> <li>नागरिक समाज</li> <li>गैरसरकारी संस्थाहरू</li> </ul>
३.	सर्वेक्षण	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मुगु शाखा	<ul style="list-style-type: none"> <li>नेपाल प्रहरी</li> <li>गाउँपालिका तथा नगरपालिका</li> <li>गैरसरकारी संस्थाहरू</li> </ul>
४.	राहत संकलन र वितरण	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति मुगु, स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मुगु शाखा	<ul style="list-style-type: none"> <li>गै.स.स. / अ.गै.स.</li> <li>सर्वे सुरक्षा निकायहरू</li> <li>नागरिक समाज</li> <li>स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति</li> </ul>
५.	खानेपानी तथा सरसफाई	खानेपानी, सिचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय स्थानीय तहहरू	<ul style="list-style-type: none"> <li>जिल्ला समन्वय समिति</li> <li>नेपाल रेडक्रस सोसाइटी</li> <li>स्थानीय तह</li> <li>स्वास्थ्य क्षेत्रमा काम गर्ने संस्थाहरू</li> <li>HIRYSDEC</li> <li>KPADF</li> </ul>

६.	उद्वार सामाग्री तथा गोदाम व्यवस्थापन	जिल्ला समन्वय समिति स्थानीय तहहरु	<ul style="list-style-type: none"> <li>उद्योग वाणिज्य संघ मुगु</li> <li>यातायात व्यवसायी समिति</li> <li>खच्चर व्यवसायी संघ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>नेपाल रेडक्रस</li> <li>अन्य सहयोगी संस्थाहरु</li> </ul>
७.	खाद्य तथा कृषि	नेपाल खाद्य संस्थान, कृषि ज्ञान केन्द्र इकाई	<ul style="list-style-type: none"> <li>विश्व खाद्य कार्यक्रम</li> <li>उद्योग वाणिज्य संघ</li> <li>नेपाल साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन</li> <li>भेटनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र</li> <li>शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>जिल्ला समन्वय समिति</li> <li>KIRDARC</li> <li>RRDC</li> <li>सप्रोस नेपाल</li> <li>HREND, Mugu</li> <li>SAHAS Nepal</li> </ul>
८.	पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	<ul style="list-style-type: none"> <li>डिभिजन वन कार्यालय</li> <li>जिल्ला घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय</li> <li>गा.पा., न.पा.</li> <li>वनउपभोक्ता समितिहरु</li> <li>सहास नेपाल</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>UMN</li> <li>INF</li> <li>KIRDARC</li> <li>HREND</li> </ul>
९.	संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय गा.पा., न.पा. महिला शाखा	<ul style="list-style-type: none"> <li>जिल्ला प्रशासन कार्यालय</li> <li>जिल्ला प्रहरी कार्यालय</li> <li>जिल्ला समन्वय कार्यालय</li> <li>KIRDARC</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Unicef</li> <li>अन्तरपार्टी महिला संजाल</li> <li>जिल्ला नागरिक समाज</li> </ul>
१०.	शिक्षा	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई स्थानीय तहहरु	<ul style="list-style-type: none"> <li>स्वास्थ्य कार्यालय</li> <li>सबै स्थानीय तहहरु</li> <li>Unicef</li> <li>HREND</li> <li>HIRYSDEC</li> <li>KIRDARC/World Education</li> <li>UMN</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>RRDC</li> <li>KCDC</li> <li>GNI</li> <li>KCDC</li> <li>GSS</li> <li>KCDC (Karani)</li> <li>SAHAS Nepal</li> </ul>
११.	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्वास्थ्य कार्यालय	<ul style="list-style-type: none"> <li>स्वास्थ्यका लागि सक्षम प्रणाली / USAID</li> <li>Unicef</li> <li>INF</li> <li>UMN</li> <li>HIRYDEC</li> <li>KPADF</li> <li>Phase Nepal</li> <li>सप्रोस नेपाल</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>RRDC</li> <li>GNI</li> <li>SAHAS</li> <li>MSNP</li> <li>GSS</li> </ul>

८. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

८.१ प्रतिकार्यमा सहयोग गर्ने साभेदार संस्थाहरुको क्षमता र सहयोग सामग्री आँकलन फाराम

(Potential partners with their capacity and types of support for landslide/epidemic response)

मिति: २०७७/०४/२५

जिल्ला : मुगु

अद्यावधिकका लागि जिम्मेवार व्यक्ति : स.प्र. जि. अ.

क्र.स.	साभेदारको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	खाद्य सामग्री छ भने चिन्ह लगाउने	गैर खाद्य सामग्री छ भने चिन्ह लगाउने	औषधी/स्वास्थ्य र सरसफाई सामग्री छ भने चिन्ह लगाउने	उपलब्ध आकस्मिककोष (रु.)	प्रबन्ध व्यवस्था सवारी साधन, औजार, गोदाम आदि)	जनशक्ति	कैफियत
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	कृष्ण कुमार निरौला				★	★		०८७-४६०२००
२	उद्धार तथा खोज सामग्रीहरु	कृष्ण कुमार निरौला							०८७-४६०२००
३	स्थानिय आपतकालिन सञ्चालन केन्द्र (LEOC)स्थापना तथा सञ्चालन	कृष्ण कुमार निरौला							०८७-४६०२००
४	श्रीदल गुल्म रारा मुगु	प्रतिक कार्की	★				★	१०० जना	०९९-४८७००३६
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्र.ना.उ. भुवनेश्वर प्रशाद साह		▪			★	३०० जना	०८७-४६००९९
६	सु.से.मु गमगढी	निरज के.सी					★	२० जना	०८७ ४६०१६९
७	ससस्त्र प्रहरी बल मुगु	खुम बहादुर केसी	★				★	३५ जना	०८७- ४६००९७
८	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय	डा. निर्मल नगरकोटी			★		★	५ जना	०८७- ४६००३९
९	नेपाल खाद्य व्यवस्थापन तथा व्यापार कम्पनी						★	★	०८७-४६००६५, ९७५८९०११११

१०	पूर्वाधार विकास कार्यालय								
११	खानेपानी सिचाई, उर्जा विकास कार्यालय								
१२	छाँयानाथरारा नगरपालिका	ललितजंग मल्ल	▪	▪	▪	▪	▪		०८७ ४६०२५२
१३	सोरु गाँउपालिका	बिरेन्द्र मल्ल	▪	▪	▪	▪	▪		९८४८१११०३७७
१४	खत्याड गाँउपालिका	दिप बहादुर कार्की	▪	▪	▪	▪	▪		९८६८२९९२४३
१५	मुगुमकामारोङ्ग गाँउपालिका	तिर्थराज शाही	▪	▪	▪	▪	▪		९८५८३२२५१२
१६	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	सुर्य बहादुर खत्री						✦	०८७-४६०१००
१७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	ज्य बहादुर मल्ल		✦				✦	०८७-४६०००७, ९८५९२७३७०९, ९८४८०३५७०९
१८	स्वास्थ्यका लागि सक्षम प्रणाली / USAID	प्रभाकर पोखरेल							९८४९८९१००७
१९	UMN Mugu Cluster	नेत्रबहादुर शाही तेजिन्द्र सिंजाली			✦	✦	✦	✦	०८७ -६९०३६१ ०८७ ४६००४३
२०	KIRDARC Nepal	टेक बहादुर शाही			✦			✦	०८७ ४६००५३
२१	INF	दलजित घर्ती				✦	✦	✦	०८७ ४६००३८

२२	HEREDC	विष्णु बहादुर रावत			✦	✦	✦	✦	९८५८३२२३३०
२३	KIWDF							✦	
२४	HIRYSDEC	मिन ब. रावल							९८५८३२२९२३
२५	कृषि ज्ञान केन्द्र	सुखिराम नेपाली					✦	✦	०८७ ४६००८६
२६	RCDC	जर्मन नेपाली						✦	०८७ ४६००९०
२७	RRDC	प्यारीलाल काप्ले						✦	०८७ ४६०९३२
२८	सप्रोस नेपाल	नरेन्द्र रावल					✦	✦	०८७ ४६०९६५
२९	सहास नेपाल	जीत बल राई	✦	✦	✦		✦	✦	०८७ ४६०९९६
३०	भेटनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र	भिमचन्द्र बुढा						✦	०८७ ४६००७६
३१	राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग	प्रभाकर पन्थ						✦	
३२	मुगु उद्योग बाणिज्य संघ	कमल बुढा	✦	✦		✦	✦	✦	०८७ ४६००२४
३३	जिल्ला समन्वय समिति	भीम राज सेजुवाल			✦			✦	०८७ ४६००२३
३४	KCDC	गुरुस्याङग्याप लामा					✦	✦	०८७ ४६००९०
३५	मालिका सामुदायिक विकास केन्द्र	सुरेश ब. शाही						✦	०८७ ४६००५७ ९७४८९०९५९५
३६	जनकल्याण ग्रामीण विकास सामुदायिक संस्था	पदम रावल						✦	०८७ ४६००३४
३७	मुर्माटप सामुदायिक विकास केन्द्र	बिर्ख रोकाया						✦	९८५८३२०९८२
३८	छाँयाक्षेत्र सामुदायिक विकास केन्द्र,	खडक राज मल्ल						✦	०८७ ४६००७९, ९७४८९००५
३९	DARRDO Nepal	सक्क बुढा						✦	९७४८९९३०६६
४०	डिभिजन वन कार्यालय	भरत बहादुर बुढथापा						✦	०८७ ४६००४८
४१	GNI Mugu	ख्यामराज लामिछाने				✦		✦	०८७ ४६०९९७



४२	DCDC	धिरज नेपाली						✦	९७८४००७२१९
४३	जिल्ला आयुर्वेदिक कार्यालय	नन्द प्रशाद न्यौपाने			✦			✦	९८४८३१९३४१

जिल्ला विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ मुगु

८.२ प्रकोप जोखिम न्यूनिकरणको लागि २०७७/२०७८ को कार्ययोजना

प्रकोपको प्रकार	न्यूनिकरणको क्रियाकलाप (के गर्ने?)	स्थान(कहाँ गर्ने?)	समयावधि (कहिले गर्ने?)	जिम्मेवार तह (कसले गर्ने?)
खडेरी	वीउँ बैकको स्थापना गर्ने	सवै पालिकाहरुमा	निरन्तर	कृषि ज्ञान केन्द्र, गा.पा., न.पा. गै.स.स. तथा अन्य सरोकारवालाहरु
	सिंचाइको व्यवस्था गर्ने	खडेरीग्रस्त गा.पा. तथा न.पाका वडाहरुमा	निरन्तर	खानेपानी, सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय, गै.स.स.
	कृषि सम्बन्धि तालिम तथा प्रविधि प्रदान गर्ने	खडेरीग्रस्त सवै पालिकाहरुमा	निरन्तर	कृषि ज्ञान केन्द्र, गा.पा., न.पा. गै.स.स. तथा अन्य सरोकारवालाहरु
	क्षतिपुर्तिको व्यवस्था गर्ने	सवै पालिकाहरुमा	खडेरीको समयमा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जि.स.स. र स्थानीय तहहरु
वाढी तथा पहिरो	वृक्षारोपण गर्ने ।	पिनाको भ्यूयारी, लेतेखोला, निगाले, नाथर्पुको गुल्म कुलो क्षेत्र, सेरीको गाँडे खोला, कार्कीवाडाको ढुमखोला,प्याङ्गु, रिंगा, डुमाना, पैखु, सुकाठीक, आम, जाम, सेरी माग्री, पुलु छाइल,सिप, भिई, जिमा, लिब्रु, खनाया, धैन, नाथर्पु भट्टाडी, मेलवाडा,	विरुवाको अनुकुल मौसममा	डिभिजन वन कार्यालय, स्थानीय तहहरु, वनउपभोक्ता समिति, वनउपभोक्ता महासंघ र गै.स.स.हरु
	वाढी तथा पहिरो सम्बन्धमा जोखिम क्षेत्रका स्कुलहरुमा हप्तामा एक पटक चेतना अभिवृद्धि कक्षा संचालन गर्ने	वाढी तथा पहिरोबाट उच्च जोखिममा रहेका स्कुलहरु	निरन्तर	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई स्थानीय तहहरु गै.स.स.हरु
	नदी कटानहुन सक्ने क्षेत्रमा तटवन्धन निर्माण गर्ने ।	प्रभावित,सम्भावितसवै क्षेत्रहरुमा	आवश्यकता अनुसार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय स्थानीय तहहरु गै.स.स. सिंचाई तथा जल स्रोत विकास सब डिभिजन कार्यालय
	खोला नाला तथा बाटोको बाधक	प्रभावित सवै क्षेत्रहरुमा ।	आवश्यकता	स्थानीय तहहरु

	वस्तुहरु पन्छाउने तथा मर्मत गर्ने ।		अनुसार	सडक डिभिजन कार्यालय
	वृक्षा रोपणको लागि आवश्यक वोट विरुवा उपलब्ध गराउने ।	प्रभावित सबै क्षेत्रहरु	विरुवाको अनुकुलन	डिभिजन वन कार्यालय स्थानीय तहहरु कृषि विज्ञ केन्द्र भेटनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र
	खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी प्रचार प्रसार गर्ने ।	वाढी पहिरोको जोखिम क्षेत्रमा ।	निरन्तर	खानेपानी तथा सरसफाई समर्पक इकाई स्थानीय तह गै.स.स. तथा संचार माध्यम
	विभिन्न किसिमका जडिवुटीहरुको खेति गर्न प्राविधिक सहयोग सहित समुदायलाई प्रोत्साहन गर्ने ।	संभावित क्षेत्र तथा समुदायको योगदानमा ।	अनुकुल मौसममा	डिभिजन वन कार्यालय
	पुर्व चेतावनी प्रणालीको स्थापना गर्ने	वाढी पहिरोको जोखिम क्षेत्रमा	जिल्ला तथा स्थानिय तहहरुमा	जिल्ला प्रशासन, स्थानीयतहहरु
	जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने	४५ वटा वडाहरुमा	निरन्तर	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहहरु,संचारमाध्यमहरु, गै.स.स.हरु
<b>आगलागी</b>	आगलागी हुन नदिन तथा आगलागीको वेलामा अपनाउनु पर्ने सावधानी सम्बन्धी जनचेतना जगाउने ।	आगलागीका जोखिम क्षेत्रहरुमा ।	फागुन देखि असार सम्म	डिभिजन वन कार्यालय स्थानीय तहहरु गै.स.स.हरु
	कृतिम अभ्यास गर्ने र गराउने ।	सबै स्थानीय तहहरुमा	कार्तिक र फागुण	रेडक्रस र जिल्ला प्रहरी कार्यालय, स्थानीय तह, गै.स.स.
	वन डढेलो नियन्त्रण र रोकथाम वारे स्कुलहरुमा सचेतना कक्षा संचालन गर्ने ।	आगलागीबाट जोखिम गा.पा. न.पा.का स्कुलहरुमा	नियमित रुपमा	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, डिभिजनवन कार्यालय र स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति
	वन संरक्षण समितिको सक्रियता बढाउने	४ वटै स्थानीय तहहरुका वडाहरुमा	निरन्तर	डिभिजन वन कार्यालय, स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवाला तहहरु फेकोफन तथा गै.स.स.

	अग्निरेखाको निर्माण	आगलागीबाट जोखिम गा.पा. न.पा. मा	माघ, फागुनमा	डिभिजन वन कार्यालय, स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवाला तहहरु
	आगलागी नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम प्रदान गर्ने	आगलागीबाट जोखिम बडाहरुमा	माघ, फागुनमा	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, नेपाली सेना, प्रहरी गै.स.स. हरु
<b>महामारी</b>	खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी जोखिम क्षेत्रका स्कूलहरु तथा समुदायमा चेतना अभिवृद्धिगर्ने ।	महामारी बाट जोखिममा रहेका स्कूलहरु तथा समुदायहरु	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई स्थानीय तहहरु स्वास्थ्य सेवा कार्यालय गै.स.स.हरु
	खानेपानीका मुहानमा सरसफाई गर्ने र नियमित कोलिफम जाँच गर्ने	खानेपानीका मुहानहरुमा	निरन्तर	स्थानीय तहहरु र खानेपानी उपभोक्ता समितिहरु, स्वास्थ्य कार्यालय
	खानेपानी शुद्धिकरणका विविध विधिहरुको बारेमा अभिमुखिकरण सहित आवश्यकता तथा स्रोतको उपलब्धता अनुसार शुद्धिकरणका सामग्री वितरण गर्ने ।	महामारीको जोखिममा रहेका समुदायहरुमा ।	जेष्ठ देखि भाद्र	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय स्थानीय तहहरु र खानेपानी उपभोक्ता समितिहरु गै.स.स.हरु
	मौसम अनुसारको महामारीको लागि औषधिको वफरस्टकको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तहहरु	चैत्र, कार्तिक	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय स्थानीय तहहरु
	स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरुमा प्राविधिकहरुको उपलब्धता, सेवा र स्रोतको बारेमा नियमित अनुगमन गरी प्रभावकारी सेवा उपलब्ध गराउने	संबन्धित स्वास्थ्य केन्द्रहरुमा	नियमित रुपमा	स्वास्थ्य कार्यालय स्थानीय तहहरु
	मा.वि स्तरीय विद्यालयहरुमा जु.रे.स स्थापना गर्ने	हरेक मा.वि स्तरीय विद्यालयहरुमा	स्थापना तथा अध्यावधिक गर्ने	ने. रे. सो.
<b>भुकम्प</b>	उच्च भुकम्पीय जोखिममा रहेका क्षेत्रहरुको पहिचान गर्ने, भुकम्पसंग सम्बन्धित जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने, विलिड कोड लागु गर्ने	जिल्लाभरी	नियमित रुपमा	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तहहरु गै.स.स.

सवै खाले प्रकोपको लागि प्रकोपको समयमा गरिने क्रियाकलापहरु				
१.	उद्धार कार्यमा सहयोग तथा सर्वेक्षण गर्नको लागि आवश्यक जनशक्ति खटाउने ।	प्रभावित क्षेत्रमा	आवश्यकता अनुसार	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
२.	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति बैठक बोलाउने र आवश्यकता अनुसार समुह बैठकको लागि समुह नेतृत्वकर्ता लाई निर्देशन दिने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा	आवश्यकता अनुसार	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
३.	विभिन्नसमुहहरुको क्रियाकलापहरुको जानकारी लिने र संवन्धित सरोकारवालाहरुलाई सम्प्रेषण गर्ने ।	संवन्धित समुह नेतृत्वकर्ता बाट	आवश्यकता अनुसार	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
४.	सर्वेक्षणबाट प्राप्त सूचनाका आधारमा प्रकोप प्रभावितहरुलाई तत्काल राहत सहयोग सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने ।	प्रभावित स्थानमा तथा उद्धार गरीएको स्थानमा	आवश्यकता अनुसार	संवन्धित समुह नेतृत्वकर्ता
५.	राहत सहयोगको व्यवस्था गर्दा न्यूनतम मापदण्डको आधारमा उपलब्ध गराउन अगुवाइ गर्ने ।	संवन्धित तहहरु संग समन्वय गरेर ।	समन्वय बैठकमा	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
६.	खोज तथा उद्धारको लागि आवश्यक जनशक्तिको लागि तालिमको व्यवस्था गर्ने ।	जिल्लामा	वैशाख देखि जेष्ठ सम्ममा	सरोकारवालाहरु संग समन्वय गरी प्रमुख जिल्ला अधिकारी
७.	खोज तथा उद्धारको लागि आवश्यक औजारहरुको व्यवस्था गर्ने ।	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	वैशाख देखि जेष्ठ सम्ममा	सरोकारवालाहरु संग समन्वय गरी प्रमुख जिल्ला अधिकारी
८.	प्रकोप पूर्व तयारी योजनाको अद्यावधिक गर्ने ।	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	वैशाख देखि जेष्ठ सम्ममा	सरोकारवालाहरु संग समन्वय गरी प्रमुख जिल्ला अधिकारी
९.	मौसम अनुसारको प्रकोप संवन्धमा छलफल तथा अवस्था विश्लेषको लागि जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिले बैठक गर्ने ।	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति बैठक	वैशाख, साउन, फागुण	सरोकारवालाहरु संग समन्वय गरी प्रमुख जिल्ला अधिकारी
१०.	प्रकोपको सूचना संप्रेषणको लागि बनाइएको संचार संयत्रको अनुगमन गरी तयारी अवस्थामा राख्ने ।	संवन्धित स्थानिय तहमा	वैशाख, साउन, फागुण	सरोकारवालाहरु संग समन्वय गरी
११.	कार्यालयका कर्मचारीहरुलाई प्रकोपको बेलामा संरक्षण सम्बन्धि अभिमूखिकरण संचालन गर्ने ।	जिल्ला तथा स्थानीय तहहरु	मंसिर देखि पुस सम्म	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति स्थानी विपद व्यवस्थापन समिति
१२.	महिला, जेष्ठ नागरीक,अपाङ्गता	कार्यक्रम संचालित	नियमित	जिल्ला विपद व्यवस्थापन

	तथा बालबालिकाहरुलाई प्रकोपको बेलामा संरक्षण सम्बन्धि अभिमूखिकरण संचालन गर्ने ।	स्थानीय तहहरुमा	अनुगमनको क्रममा	समिति स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति तथ गै.स.स.हरु
१३.	प्रकोपका लागि आवश्यक पर्ने औषधीहरुको भण्डारण गर्ने ।	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय र संबन्धित स्वास्थ्य चौकिहरुमा तथा स्थानीय तहहरु	नियमित रुपमा	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकिहरुमा तथा स्थानीय तहहरु गै.स.स.
१४.	प्रकोप प्रभावित समुदायहरुलाई मौसम अनुसारको वीड विजन र प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने ।	प्रभावित क्षेत्रमा	नियमित रुपमा	कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र , डिभिजन वन कार्यालय, गै.स.स.हरु स्थानीय तहहरु
१५.	प्रकोप प्रभावितहरुको लागि तत्कालै उपलब्ध गराउनु पर्ने आवश्यक खाद्य सामग्रीहरुको सुनिश्चित गरी तत्काल उपलब्ध गराउने ।	प्रभावित क्षेत्रमा	प्रकोपको समयमा	कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र , डिभिजन वन कार्यालय, गै.स.स.हरु स्थानीय तहहरु खाद्य संस्थान
१६.	प्रकोप प्रभावितहरुको लागि तत्कालै उपलब्ध गराउनु पर्ने आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीहरुको भण्डारण गरेर राख्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला शाखा कार्यालय	कार्तिक देखि माघ सम्ममा	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला शाखा मुगु खाद्य संस्थान , स्थानीय तहहरु
१७.	प्रकोपको बेलामा प्राथमिक सेवा प्रदान गर्नको लागि तालिम प्राप्त स्वयम् सेवकहरुको सूचि अद्यावधिक गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला शाखा कार्यालय, र उपशाखा	माघ देखि चैत्र सम्ममा	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला शाखा मुगु
१८.	विपद जोखिम न्युनीकरणको स्थानीय तहहरुले कार्यविधि व्यवस्थापन गरी बजेट विनियोजन गर्ने	जिल्ला तथा स्थानीय तहहरु	नियमितरुप मा	जिल्ला तथा स्थानीयहरु
१९.	प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्रको स्थापना गर्ने	जिल्ला तथा स्थानीयहरु	निरन्तर	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तहहरु
२०	स्थानीय नियकायहरु DRR/CCA सम्बन्धि सुचना केन्द्रको स्थापना गर्ने	सवै स्थानीय नियकायहरुमा	आ.व. ०७७०७८ मा	स्थानीय तह, गै.स.स.हरु
२१	जिल्ला जिल्ला आपतकालिन संचालन केन्द्र स्थापना गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	तत्काल	प्रमुखजिल्ला अधिकारी
२२	प्रत्येक स्थानीयहरुमा स्थानीय आपतकालिन संचालन केन्द्र स्थापना	सवै स्थानीय नियकाहरु	आ.व. ०७७०७८	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

	गर्ने		मा	
२३	कोभिड १९ संग सम्बन्धी खर्चका विवरणहरु सवै स्थानीय निकाय, गै.स.स.हरुले सार्वजनिककरण गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	आ.व. ०७७०७८	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, सम्बन्धीत कार्यालय प्रमुख
२४	जिल्ला प्रशासन कार्यालयले जिल्लाको बार्षिक तथा अर्धबार्षिक प्रगति विवरण समेटी वुलेटिन प्रशासीत गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	आ.व. ०७७०७८	प्रमुख जिल्ला अधिकारी

जिल्ला विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ मुगु

कोरोना भाइरस ( COVID 19)को विशेष परिस्थितिमा स्वास्थ्य तथा पोषण : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति, सुरक्षा निकायहरु, स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु

	न्यूनिकरणको क्रियाकलाप (के गर्ने?)	जिम्मेबारी समिति	जिम्मेबारी निकाय (कसले गर्ने?)	समयसिमा (कहिले गर्ने?)	
१	सिमा क्षेत्रमा स्वास्थ्यकर्मी सहितको चेक प्वाइन्टस्थापना र संचालन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, संघ संस्था, स्वास्थ्य सेवा कार्यालय	तत्कालै	
२	सहयोग तथा स्वस्थ कक्षको स्थापना र संचालन( Help Desk Establishment)	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, संघ संस्था	तत्कालै	
३	Rapid Response Team ( RRT )	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, मुगु	जिल्ला अस्पताल, स्वास्थ्य चौकि	निरन्तरता	
४	जनचेतना मूलक संदेश प्रचार प्रसारण गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तह, रेडक्रस, सरोकारबाला निकाय, गैर सरकारी निकाय, स्थानीय एफ.एम. संचारकर्मीहरु	तत्कालै	
५	अफवाह तथा भ्रामक समाचार सम्प्रेषण गर्नेउपर निगरानी र नियन्त्रण गर्ने	जिल्ला प्रशास कार्यालय जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्लासमन्वय समिति, नेपाल प्रहरी	नेपाल पत्रकार महासंघ र जिल्ला प्रहरी कार्यालय	तत्कालै, संक्रमण अवस्था भरि	
६	कोरोना सम्बन्धी आवश्यक,अभिमुखिकरण, तालिम(PPE को प्रयोग, मास्क ग्लोब्स, स्नीटाईजर, हात धुने, रोकथामको उपायहरु) विद्यालय रसमुदायहरुमा गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीयतह ,स्वास्थ्य कार्यालय,रेडक्रस, सरोकारबाला निकाय, गैरसरकारी संघ संस्थाहरु, विद्यालय र क्याम्पसहरु	तत्कालै, संक्रमण अवस्था भरि	
७	सबै स्थानीय तहहरुमाआवश्यक Quarantine / प्रारम्भीक आइसोलेसननिर्माण गर्ने	स्थानीय तहहरु	स्थानीय तह, रेडक्रस, सरोकारबाला निकाय, गैर सरकारी निकाय, संघ संस्थाहरु	तत्कालै, संक्रमण अवस्था भरि	
८	जिल्ला, पालिका, वडा स्तरिय कोभिड १९ संक्रमण रोक थाम तथा नियन्त्रण समितिहरु निर्माण र परिचालन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथास्थानीय तहहरु	स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, सुरक्षा रेडक्रस, सरोकारबाला निकाय, गैरसरकारी संघ संस्थाहरु	तत्कालै, संक्रमण अवस्था भरि	
९	समुदायमा परिक्षणमा सहयोग, रोगीको सम्पर्क खोजी र सर्भिलेन्समा सहयोग(Contract tracing)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, स्वास्थ्य केन्द्र/ चौकिहरु	स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, सुरक्षा निकायहरु र रेडक्रस,	तत्कालै, संक्रमण अवस्था भरि	
१०	संक्रमितहरुलाई ओसारपोसार गर्न आवश्यकता अनुसार एक्वुलेन्स सेवाको तयारी गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, स्थानीय तहहरु	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, सुरक्षा निकायहरु र रेडक्रस,एम्बुलेन्ससंचालकहरु	तत्कालै, संक्रमण अवस्था भरि	
११	यदि संक्रमित मृत्यु भएमा शवव्यवस्थापनमा आवश्यक तयारी गर्ने	नेपाली सेना र सुरक्षा निकायहरु,	स्थानीय तह, सुरक्षा निकायहरु,स्वास्थ्य सेवा कार्यालय,	तत्कालै, संक्रमणअवस्था	



				भरि	
१२	विमानस्थल लगायत आवश्यक स्थानमा स्वास्थ्यकर्मी सहितको स्वास्थ्य चेक प्वाइन्टकोस्थापना गर्ने	स्वास्थ्य सेवा कार्यालयस्थानीय तहहरु	स्थानीय तह, नागरीक उड्ययन प्राधिकरण	तत्कालै	
१३	बजार अनुगमन लाई तिब्र बनाउने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	अन्यसम्बन्धीत निकायहरु	तत्कालै	
१४	निरन्तर समन्वय तथा अनुगमन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा कार्यलय, सुरक्षानिकायहरु, रेडक्रस र अन्य संघ संस्थाहरु	तत्कालै, संक्रमण अवस्था भरि	
१५	10 Bed ICU	प्रदेश सरकार	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय र स्थानीय तहहरु	तत्कालै	
१६	Semilockdownरणनीति तयार गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकाय तथा सरोकारबाला निकायहरु	आवश्यक परिस्थितिमा	
१७	सभा, सम्मेलन, विवाह तथा अनावश्यक भिडभाडनगर्न अनुरोध गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	स्थानीय तहहरु, जिल्ला प्रहरी कार्यालय र सुरक्षा निकायहरु	तत्कालै	
१८	जिल्लाभरी रहेको विपन्न परिवारहरुलाई खाद्यान्न, राहत विरतण गर्ने	स्थानिय तहहरु	सुरक्षानिकायहरु, रेडक्रस,अन्य गैह्रसरकारी संघसस्थाहरु	प्राथमिकताको आधारमा	
१९	आइसोलेसन वेडको स्थापना र अन्य वेडको विस्तार गर्ने	प्रदेश सरकार	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय र स्थानीय तहहरु	प्राथमिकताको आधारमा	
२०	प्रत्येक स्थानीय तहहरुमा कम्तिमा एक एक थान एम्बुलेन्स खरिद गर्ने र कोरना मैत्री कम्तिमा एक एम्बुलेन्स तोक्ने गरी	स्थानीय तह	रेडक्रस र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोष	तत्कालै	

### ८.३ प्रकोप पूर्वतयारी तथा सहयोगको लागि समुहगत प्रणालीको व्यवस्था

जिल्लामा कुनै पनि विपद तथा प्रकोप आइ परेमा र त्यसलाई सुव्यवस्थित रूपमा समयमै तत्कालै मानवीय सेवा प्रदान गर्न तथा विपदवट हुन सक्ने जोखिमको न्यूनिकरण गर्नको लागि समुहगत प्रणालीको अवलम्बन गरीनेछ । यस अन्तर्गत मुख्य गरी सात वटा समुहहरु: खोज तथा उद्धार, खाद्य तथा जीविकोपार्जन, शिक्षा, गैर खाद्य सामग्री, संरक्षण, खाने पानी तथा सरसफाई र स्वास्थ्य तथा पोषण रहेका छन् । हरेक Cluster को नेतृत्व उल्लेखित सरकारी तहले गर्नेछ भने सम्बन्धित Cluster मा कार्यरत तहहरु सो cluster को सदस्य रहनेछन् । Cluster को उद्देश्य र सहयोगको मापदण्ड निम्न वमोजिम रहेको छ ।

### Cluster Membersको विवरण:

#### १. खोज तथा उद्धार

नेतृत्व गर्ने तह: जिल्ला प्रशासन कार्यालय

#### समष्टिगत उद्देश्य :

- तयारी अवस्थाको अनुगमन गर्नका लागि अनुगमनसम्बन्धी बैठक -खोजी तथा उद्धारसम्बन्धी टोलीको गठन, खाद्य सामग्री तथा गैर खाद्य सामग्रीको पहिले नै भण्डारण अन्य क्षेत्रहरूको तयारी – हरेक १५ दिनमा ।
- तीन ओटा क (कसले, के, कहिले) ढाँचाको विकास र जिल्ला दैवि प्रकोप उद्धार समितिमा सूचनाको व्यवस्थापनका लागि कार्यालयको निर्धारण ।

#### मानवीय सहयोगका मापदण्ड

- प्रकोपको लगत्तै संयुक्त उद्धार टोलीको आकस्मिक बैठक बोलाइ उपकरणसहित खोजी तथा उद्धार (SAR)टोली खटाउने
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने ।
- स्थानीय संघ संस्था र राजनैतिक तह तथा नागरिक समाजसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
- प्रकोपको सूचना प्राप्त गरे पश्चात जति सक्दो चाडो २४ घण्टाभित्र संचार माध्यमद्वारा सूचना सम्प्रेषणगर्ने ।
- प्रभावित व्यक्तिहरूलाई यथाशिघ्र उद्धार गरी सहज तरिकाले सुरक्षित स्थानसम्म पुऱ्याउने ।
- सुरक्षा तहको सहयोगमा प्रकोपको समयमा हुने अपराधिक क्रियाकलाप रोकथामको लागि पहल गर्ने ।
- प्रारम्भिक क्षति विवरण संकलन र (Multi-Cluster Initial Rapid Assessment, MIRA) संचालन गर्ने
- सबै सुविधाबाट एकदमै वञ्चित समूह/ जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूलाई न्यायोचित रूपमा उद्धार सामग्रीको वितरण तथा सहयोग सम्बन्धि गतिविधिको अनुगमन ।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दिनदिनै प्रतिवेदन पेस गर्ने र त्यसपछि हरेक दुई हप्तापछि ।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (CCCM)को अनुगमन गर्ने तथा प्रतिवेदन गर्ने (फाराम सहितको) संयन्त्र ।
- नियन्त्रण तथा मानवीय सहयोग सम्बन्धि मापदण्ड कायम गर्ने तथा दातृ निकायबाट सांस्कृतिक, सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा स्वीकार गर्न सकिने सामग्री/सहयोग ग्रहण गर्ने ।

## २. खाद्य तथा कृषि

नेतृत्व गर्ने तहः कृषि ज्ञान केन्द्र इकाई कार्यालय तथा खाद्य संस्थान

### समष्टिगत उद्देश्य :

- प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवं जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

### विशिष्ट उद्देश्य :

- जीवन रक्षा सम्बन्धि रणनीतिहरू (Survival strategies) का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्नका निमित्त खाद्यसम्बन्धी पर्याप्त स्रोतहरू उपलब्ध गराउने जुन रणनीतिहरूको फलस्वरूप मानव मर्यादा, पारिवारिक अस्तित्व, जीविकोपार्जनको सुरक्षा तथा वातावरणमा दीर्घकालीन नकारात्मक असर पर्न सक्दछ ।
- पारिवारिक स्रोतहरूलाई पुनर्लाभ (Recovery) तथा दीर्घकालीन विकासमा लगानी गर्न दिनका लागि सक्षम पार्न मानिसहरूलाई अल्पकालीन रूपमा आम्दानीको स्थानान्तरण अथवा प्रतिस्थापन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने ।

### मानवीय सहयोगको मापदण्ड :

- खाद्य क्षेत्रको समन्वय बैठक बोलाउने
- बहुक्षेत्रिय द्रुत लेखाजोखा MIRA संचालन गर्ने
- क्षति विवरण, MIRA प्रतिवेदन तयार गर्ने, वितरण गर्ने
- माइकिङ्गबाट खाद्य, पोषण तथा स्वास्थ्य शिक्षाको प्रचार प्रसार गर्ने
- प्रभावित व्यक्तिहरूको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ : (१) प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २,१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको राशन (Ration) (२) प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका
- र पहुँचयोग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरू पूरक
- रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने र (३) निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (साना केटाकेटी, एच्आईभी भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था
- मापदण्डबमोजिमको किट (Kit)सिफारिश चामल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम, दाल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम वनस्पति तेल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि., नुन – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम
- स्थानीय परिस्थितिवमोजिम खाद्यान्न वितरणको आकार निर्धारित गरिने छ तर पनि शुरुमा घरायसी स्तरमा गरिने वितरण र अन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा व्यक्तिका आधारमा वितरण गरिने छ ।

## ३. खानेपानी तथा सरसफाई

नेतृत्व गर्ने तहः खानेपानी, सिचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय, मुगु

### समष्टिगत उद्देश्य :

- खानेपानी तथा सर-सफाइसँग सम्बन्धित रोगहरू फैलन नदिन तिनको रोकथाम गर्ने ।

### विशिष्ट उद्देश्य :

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूको सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाई एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।

### **खानेपानी तथा सरसफाईका क्षेत्रमा मानवीय सहयोगका न्यूनतम मापदण्ड :**

- WASH Cluster को बैठक बसी अपतकालिन योजना सम्बन्धमा DDMC लाई जानकारी गराई अनुमोदन गर्ने
- विभिन्न संस्थासँग भएको खानेपानी तथा सरसफाई सामग्रीको मौज्जात विवरण संकलन गर्ने
- अति आवश्यक खानेपानी तथा स्वास्थ्य सरसफाई सम्बन्धी सामग्रीहरूको जगेर्ना गरि भण्डारण र व्यवस्थापन गर्ने। (HDPE Pipe, water tanks, Pan, Bucket, Mug, PVC Pipes, Hygiene Kit, Cement, CGI Sheet etc)
- यस जिल्लामा विपद्पछि पहिलो हप्तासम्म पाइपद्वारा अथवा जिल्ला सदरमुकामको खानेपानी योजनासँग सम्बन्ध कायम गरी खाने पानी भण्डारण गरिने ट्याङ्कीद्वारा प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लिटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुर्याउने ।
- शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन गर्नका लागि बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ३० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने ट्याब्लेट (Tablets)अथवा वाटरगार्ड (Water guard) उपलब्ध गराउने
- शिविरमा बसोबास गर्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि उपयुक्त सरसफाई एवं महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी (हरेक २० व्यक्तिका लागि एक चर्पी र पहिलो हप्ताभित्र हरेक १० व्यक्तिका लागि एक चर्पीका दरले सोलाई बढाउने गरी) को निर्माण गर्ने
- शिविरमा बसोबास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साभेदार गैर-सरकारी सङ्गठन, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक एवं रेडक्रसका स्वयंसेवकहरूसँग मिली स्वास्थ्यसम्बन्धी किट (Kits)वितरण गर्ने र स्वास्थ्य प्रवर्धनसम्बन्धी गतिविधिहरू (पानी शुद्ध पार्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हात धुने) सञ्चालन गर्ने ।
- एकरूपताका लागि जिल्ला आकस्मिक योजनालाई राष्ट्रिय आकस्मिक योजनासँग मेल खाने गरी तयार पार्ने ।
- मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्यसम्बन्धी सामग्री तथा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यावहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी गराउने ।
- न्यूनतम स्वास्थ्य तथा सरसफाईसँग सम्बन्धित सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सुगन्ध-सफा (Cleanliness)कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ, भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

## ४. शिक्षा

नेतृत्व गर्ने तह: शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई

### समष्टिगत उद्देश्य :

- विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्ण बालबालिकाहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने
- सुरक्षित सिकने वातावरण उपलब्ध गराएर विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्ने कार्यमा बालबालिकाहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने ।

### विशिष्ट उद्देश्य :

- प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका केटाकेटी तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिकने वातावरण उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरोकारवालाहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- प्रभावकारी आपतकालीन पूर्वतयारी तथा सहयोगलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समूहका सदस्यहरू (Cluster Members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान- प्रदान सुनिश्चित गर्ने
- द्रुत तथा चालू (Rapid and on-going) शिक्षाका लागि लेखाजोखा सञ्चालन गरिन्छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र आपतकालिन परिस्थितिमा रहेका बालबालिकाहरूको शिक्षाका निमित्त युनिसेफका प्रमुख प्रतिवद्धताहरू (UNICEF's Core Commitments to Children in Emergencies for Education)का न्यूनतम मापदण्डबाट निर्देशित भएर उपयुक्त सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- आपतकालीन परिस्थितिमा सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साभेदारी तथा अन्य साभेदार/क्षेत्रहरू (Clusters) सँग सम्बन्धको स्थापना तथा त्यसलाई सुदृढ पार्ने ।

### शिक्षामा मानवीय सहयोगसम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड :

- विपद् परेको पहिलो हप्ताभित्र शिक्षासम्बन्धी सुविधा र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment)सञ्चालन गर्ने,
- शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members)सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदायहरूसँगको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित बाल-बालिकाहरूको शिक्षालाई जारी राख्नका निमित्त अस्थायी रूपमा सिकने ठाउँ पत्ता लगाउने
- सम्भव भएसम्म यथाशक्य चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्डबमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्यूनतम पूर्वाधारसहित विद्यालय जाने बाल-बालिकाहरूका निमित्त अस्थायी रूपमा सिकने ठाउँ तथा स-साना बाल-बालिकाहरूका लागि सुरक्षित ठाउँ खडा गर्ने
- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत (Semistructured) मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर पढाइ जारी राख्ने र शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकीकरण प्रारम्भ गर्ने
- विद्यालयबाहिर रहेका बालबालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिकने ठाउँमा भर्ना गरिएका छन् अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- पीडित बालबालिकाहरूलाई नियमित शिक्षा प्रणालीमा क्रमशः अभ्यस्थ पार्दै लैजाने

- प्रभावित वालवालिकाहरूलाई वितरण गरिने शैक्षिक सहयोग सामग्रीहरूमा न्यूनतम निम्न सामग्रीहरू समावेशगरीनेछन् ।

क.	क. स्कूल भोला	थान १
ख.	ख. स्कूल पोशाक	एक सेट
ग.	ग. कापि (रु.२० प्रति गोटा)	एक दर्जन
घ.	घ. ज्योमेट्री बक्स	थान १
ङ	. पेन्सिल (इरेजर र कटर सहित)	बट्टा १

#### ५. शिविर तथा गैर खाद्य सामग्री

नेतृत्व गर्ने तह: नेपाल रेडक्रस सोसाइटी समष्टिगत उद्देश्य :आवास : सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि न्यूनतम भौतिक तथा सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । यथा सम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्मनिर्भरता तथा आत्म व्यवस्थापन (self-management) लाई समावेश गरिनेछ ।

- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (CCCM): प्राकृतिक विपद्का कारणले घरवारविहिन बनेका मानिसहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूको मानव अधिकारको सुनिश्चितताको लागि शिविरहरूको स्तरमा सुधार ल्याउने ।

#### विशिष्ट उद्देश्य :

- विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको लागि आवास तथा लुगाकपडाको व्यवस्था सुनिश्चित गर्ने ।
- खाद्य, स्वास्थ्य तथा सरसफाईमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको सुनिश्चितताका लागि घरायसी भाँडा-कुँडा तथा साबुन उपलब्ध गराउने ।

#### मानवीय सहयोगसम्बन्धी मापदण्ड :

- आवास निर्माणका लागि परिवारको संख्यालाई मध्यनजर गर्दै पर्याप्त मात्रामा प्लाष्टिक सिट, डोरी उपलब्ध गराउने । कम्तीमा १सेट पाल उपलब्ध गराउने ।
- आवश्यकता अनुसार पर्याप्त मात्रामा कम्बल वितरण गर्ने ।
- दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा उपलब्ध गराउने ।
- महिला, केटी, पुरुष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा उपलब्ध गराउने । यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइसम्बन्धी सामग्रीको आपूर्तिको सुनिश्चिततागर्ने ।
- उपयुक्त घरायसी सामग्रीको सुनिश्चिततागर्ने : एक सेट भाँडा ।
- नागरिक समाज, सरकार तथा सान्दर्भिक समूहसँगको परामर्शमा शिविरको स्थापना गर्ने ।

#### ६. संरक्षण

नेतृत्व गर्ने तह: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानिय तहहरू

#### समष्टिगत उद्देश्य :

- आपत्कालीन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हुने हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहारबाटबाल-बालिकालगायत जोखिममा रहेका समूहहरूलाई संरक्षण प्रदान गर्ने ।

### **विशिष्ट उद्देश्य :**

प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपत्कालीन परिस्थितिहरूमा जोखिममा रहेका समूहहरूलाई उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरू, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकारसम्बन्धी कानूनले प्रत्याभूत गरेका (Guaranteed) मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने

- जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपत्कालीन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने
- आपत्कालिन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण तथा दुर्व्यवहारको जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरूका लागि सेवासम्बन्धी प्रावधानहरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने
- बालमैत्री ठाउँ तथा मनोसामाजिक परामर्शसम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणमा बाल-बालिका तथा महिला समाउँदछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- विछोडिएका तथा परिवार साथ नभएका बाल-बालिकाहरू, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बाल-बालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साभेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसाका विरुद्ध तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी (Advocacy) गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बाल-बालिका तथा महिलाहरूको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

### **संरक्षणमा मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड :**

- सूचनाको संकलन र परिस्थितिको विश्लेषण गर्न संरक्षण क्षेत्रको समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने
- अन्य क्षेत्रका टोलीहरूसँग मिली बहुक्षेत्रिय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) संचालन गर्ने
- MIRA को प्रतिवेदनका आधारमा प्रतिकार्यको योजना निर्माण गर्ने
- आवाश र स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय गरि सुरक्षित सुत्केरी गराउने ठाउँ छनोट र निर्माण गन
- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको कुनै पनि उल्लङ्घन, दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेस गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने अथवा स्थापित संयन्त्रलाई प्रयोगमा ल्याउने ।
- विभिन्न समुदायका सदस्यहरूबाट, विशेषतः अति गरिब तथा पछाडी पारिएका समुहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुबिधामा समान पहुँच सहयोग पाए नपाएको अनुगमन गर्ने ।
- साभेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने
- बालमैत्री ठाउँलगायत बाल-बालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने । हु शिक्षा तथा संरक्षणसम्बन्धी सहयोग कार्यक्रममा मनोसामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू विछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।
- विछोडिएका तथा परिवार साथ नभएका बालबालिकाहरू, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बाल-बालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साभेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- परिवारबाट विछोडिएका तथा साथ नभएका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समुह जस्तै: परिवार नभएका, बृद्ध, अपांग तथा दिर्घ रोगबाट पिडीत समुहका मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने (वास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था) ।

- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने ।
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी (Advocacy) गर्ने

## **७. स्वास्थ्य तथा पोषण**

### **नेतृत्व गर्ने तह: स्वास्थ्य सेवा कार्यालय**

#### **समष्टिगत उद्देश्य :**

- जस्तोसुकै आपत्कालीन अवस्थामा पनि मानव जीवन सुरक्षा तथा कल्याण खास गरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहहरूको स्वास्थ्य एवं पोषणसम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएको सुनिश्चित गर्ने ।

#### **विशिष्ट उद्देश्य (स्वास्थ्य) :**

- भाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचारको सुनिश्चिततालागि स्वास्थ्य कार्यालय तथा जिल्ला अस्पताल लाई सहयोग गर्ने ।
- अन्य द्रुत लेखाजोखा (Rapid assessment) गर्ने संस्थासँग समन्वय गरी एकीकृत स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को तहमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्न स्वास्थ्य कार्यालय/जिल्ला अस्पताल लाई सहयोग पुर्याउने
- पर्याप्त आपत्कालीन आपूर्ति र मानव स्रोतलगायतका विषयमा शीघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि स्वास्थ्य कार्यालय तथा जिल्ला अस्पताल लाई सहयोग गर्ने ।

#### **विशिष्ट उद्देश्य (पोषण) :**

- विस्थापित मानिसहरूको लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme-SFP) मा पहुँचको सुनिश्चितता गरी गर्भवती तथा दूध खुवाउने महिला एवं पाँच वर्षमुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition-SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँचको सुनिश्चितता गर्न स्वास्थ्य कार्यालय तथा जिल्ला अस्पताल लाई सहयोग गर्ने
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन स्वास्थ्य कार्यालयलाई मद्दत गर्ने
- भिटामिन ए को वितरण/जुका मार्ने औषधि तथा प्रभावित केटाकेटीहरूका लागि खोपसम्बन्धी गतिविधिहरू सुनिश्चित गर्नका निमित्त स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

#### **मानवीय सहयोगसम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड :**

- प्रकोपको रोकथाम, नियन्त्रण का लागी स्वास्थ्य क्षेत्रको (Health Cluster) बैठक गर्ने ।



- जिल्लाको प्रकोप प्रभावित क्षेत्रमा (Rapid Response Team RRT) को परिचालन गर्ने ।
- सम्बन्धीत क्षेत्रमा स्वास्थ्य कार्यकर्ता खटाई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने
- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकै समयमा स्वास्थ्यसम्बन्धी निगरानी (Health Surveillance)शुरु गरिनेछ।
- सामान्य रोग तथा चोट-पटक लागेका घाइतेको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको माध्यमबाट तथा गम्भीर घाइतेहरुलाई अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पठाई आपत्कालीन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिफारिश गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पुग्नका निमित्त बिरामीहरुका लागि उपयुक्त यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ ।



**ख. सर्वेक्षण फाराम**

प्रकोप प्रभावित जिल्लाको नाम: मुगु

१) जनसंख्याको विवरण: प्रभावित गा.पा./न.पा. : .....

क्र.सं.	गा.पा./न.पा.को नाम	मृत्यु	घाईते	हराएको	प्रभावित समुदाय/क्षेत्रको नाम (वार्ड नं., गाउँ/टोल)	अनुमानित जनसंख्या			कैफियत
						पुरुष	महिला	जम्मा	

**२. समुदाय तथा व्यक्तिगत सम्पत्तिको क्षतिको विवरण**

क्र. सं.	क्षतिको विवरण	संख्या	जम्मा अनुमानित क्षति (मुल्यमा)	सुचना संकलनको लागि गरिएको प्रक्रिया	कैफियत
१	पुर्ण रुपमा क्षति भएको घर				
२	आंशिक रुपमा क्षति भएको घर				
३	विद्यालय भवन				
४	पुल तथा सडक				
५	हेल्थपोष्ट/स्वास्थ्य चौकी				
६	पुस्तकालय				
७	वडा भवन				
८	गाउँघर क्लिनिक				
९	बाल विकास केन्द्र				
१०	स्वास्थ्य तथा खानेपानी क्षेत्र				
११	मठ मन्दिर, मस्जिद, चर्च, पाटी पौवा				
१२	औषधि/उपकरण				
१३	सामुदायिक स्रोत केन्द्र (सुरक्षित बासस्थान)(Evacuation Centre)				
१४	क) बाली (विघा/रोपनि)				

	ख) अन्य (विघा/रोपनि)					
१५	खेति योग्य जमिन (विघा/रोपनि)					
१६	खानेपानीको स्रोत					
१७	जीविकोपार्जनका क्षेत्रहरुको क्षति					
क	घर पालुवा पशु					
ख	साना पसल					
ग	माछा पोखरी					

### ३. भएका उद्धार तथा राहत कार्य र आगामी दिनको आवश्यकता:

क्र.सं.	सहयोग गरिएको राहतको प्रकार	एकाई	जम्मा अनुमानित आवश्यकता (परिमाण)	सहयोग पुऱ्याएको परिवार (ने.रे.सो. बाट मात्र)	अन्य संस्थाबाट भएको सहयोग	थप सहयोगका लागि आवश्यक परिमाण	सम्भावित सहयोग तह	कैफियत
१	सुख्खा तयारी खाना	के.जी.						
२	नियमित खाना चामल, दाल, तेल, नुन)							
३	गैर खाद्य सामग्री	के.जी.						
४	थप त्रिपाल	वटा						
५	प्राथमिक उपचार सेवा	वटा						
६	पानी शुद्धिकरण औषधी	वटा						
७	सुरक्षित स्थानमा सार्ने तथा ओसार्ने कार्य	पटक/जना						
८	शिविर व्यवस्थापन	वटा						
९	सरसफाई सम्बन्धित जनचेतना अभिवृद्धि	वटा						
१०	घुम्टि स्वास्थ्य शिविर	पटक						
११	एम्बुलेन्स सेवा	जना						
१२	ट्रेसिसेवा	जना						
१३	विशेष आवश्यकता प्रकार	जना						
१४	मनोविमर्श सेवा	जना						

#### ४. जिल्ला तथा समुदायस्तरमा रहेका सहयोगी तहहरु:

(ती तहहरुको कार्य क्षेत्र र गर्न सक्ने कार्यको विवरण (सम्भव भए उनीहरुबाट वा जिल्ला प्रकोप उद्धार समितिको समन्वय बैठकबाट लिने):

क्र.सं.	क्षति/सहयोग क्षेत्र	सहयोग तहको नाम र योजना	सहयोगी तहको नाम र योजना	सहयोगी तहको नाम र योजना	सहयोगी तहको नाम र योजना	अरु सहयोगी तहहरुको नाम र योजना	कैफियत
१	पुर्ण रुपमा क्षति भएका घर						
२	आंशिक रुपमा क्षति भएका घर						
३	विद्यालय भवन/बाल विकास केन्द्र/ सुरक्षित वासस्थान/गा.वि.स. भवन						
४	पुल तथा सडक						
५	हेल्थपोष्ट/स्वास्थ्य चौकी						
६	गाउँघर क्लिनिक						
७	सामुदायिक स्रोत केन्द्र						
८	अन्नबाली						
९	जीविकोपार्जनका क्षेत्रहरु						
क	घरपालुवा पशु						
ख	साना पसल						
ग	माछा पोखरी						
घ	अन्य						
	१						
	२						

#### ५. सम्भाव्य स्वास्थ्य खतराहरु (रोगको संक्रमणको सम्भावना)

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, स्वास्थ्यचौकी, विश्व स्वास्थ्य संगठन, युनिसेफ अन्य तहसंग सल्लाह लिई भर्ने

क्र.सं.	रोग	गा.पा.	समुदाय/स्थान वा वडा	अनुमानित प्रभावित जनसंख्या	कैफियत
१	भाडा पखाला				
२	हैजा				
३	मलेरिया (औलो)				
४	इन्सेफ्लाइटिस				

५	सर्पको टोकाई				
६	आुखा पाक्ने रोग				
७	लुतो, ज्वरो				

६. पहुच (प्रभावितहरुसम्म राहत लिएर कसरी पुग्न सकिन्छ, देखिएको सुरक्षाको अवस्था, राहत व्यवस्थापनमा जनमानसको प्रतिक्रिया)

७. तत्काल आवश्यकता र प्रत्युपलब्धी (Recovery)कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सिफारिस:

८. आइपरेका समस्या तथा आइ पर्न सक्ने बाधाहरु

९. सारांश

टोली नेता:

हस्ताक्षर:

टोली सदस्य:

हस्ताक्षर:

ग. प्रकोप व्यवस्थापनका लागि घरघुरी सर्वेक्षण फाराम

प्रकोपको किसिम .....

जिल्ला: मुगु

गा./न.पा.: .....

वार्ड नं.: .....

गाउ/टोल:..... १) घरमुलीको नाम .....

गाउमा बोलाउने नाम

.....

१. पारिवारिक विवरण:

०-५ वर्ष सम्मका बालबालिका			६-१६ वर्ष सम्मका बालबालिका			१७-६० वर्ष सम्मका			६९ वर्ष भन्दा माथि		
केटा	केटी	जम्मा	केटा	केटी	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा

२.सुरक्षा दिनुपर्ने व्यक्तिहरु

गर्भवती महिला	अपांगता भएका व्यक्तिहरु		दुध खुवाउने आमाको संख्या	हराएका	घाइते		विरामी		एकल महिला	जम्मा
	म.	पु.		म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	

### ३. मानवीय क्षति

मृतक			मृत्यु भएको कारण
म.	पु.	जम्मा	

### ५. विद्यालय जाने जम्मा संख्या:

वालवालिकाहरुको कक्षागत संख्या:

कक्षा	छात्र	छात्रा	विद्यालयको नाम

### ६ घरको अवस्था (✓) चिन्ह प्रयोग गर्नुहोस्)

- ( ) बस्न नहुने गरी भत्केको मात्र भत्केका ( ) केही मर्मत गरी बस्न योग्य ( ) भित्ता मात्र भत्केको ( ) छाना  
 ( ) भाडावर्तन नष्ट भएको ( ) लुगाफाटा नष्ट भएको ( ) धारा क्षतिग्रस्त ( )  
 खाद्यान्न पुरै/आशिक नष्ट ( ) शौचालय क्षतिग्रस्त

### ७. पशुहरुको अवस्था सर्भेक्षण फारम:

जग्गा जमिन ..... बिघा रोपनी मध्ये ..... बिघा रोपनी बगाएको ..... बिघा रोपनी खेती वाली मात्र काम नलाग्ने गरी पुरेको।

गाई/गोरु	रांगा/भैसी	भेडा/वाखा	कुखुरा/ हांस	माछा	अन्य

### ८. पेशा (✓) चिन्ह प्रयोग गर्नुहोस्)

- ( ) खेतीवारी ( ) मजदुरी ( ) पशुपालन ( ) दुग्ध व्यवसाय  
( ) सिलाई कटाई ( ) माछापालन ( ) नोकरी ( ) अन्य ।

सर्वेक्षणकर्ताले क्षतिको विवरणका आधारमा भने

### ९. आवश्यकताको पहिचान

- क) अस्थायी आवासको व्यवस्था ख) स्थायी घर बनाउनु पर्ने ग) धारा बनाउनु पर्ने  
घ) शैक्षिक सहयोग दिनुपर्ने  
ङ) शौचालय बनाउनु पर्ने च) मनोविमर्श सेवा छ) छोटो अवधिको लागी खाद्यन्न  
ज) लामो अवधिको लागी खाद्यन्नभन्दा अन्य सेवा

सर्वेक्षणकर्ताको नाम

पद:

संस्था:

दस्तखत:

मिति:

घरमुलीको नाम:

दस्तखत:

मिति:

प्रमाणित गर्नेको नाम:

पद:

संस्था:

दस्तखत:

मिति:



१०. प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम(Initial Rapid Assessment, IRA)

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नाम :	जिल्लाको नाम :	गाउँ/नगरपालिकाको नाम :
वडा नम्बर :	सूचना संकलन मिति (गते/महिना/साल) :	

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपद्को प्रकार	घटना घटेको मिति	घटना घटेको समय

मृतक	बेपत्ता	घाइते	विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :
महिला संख्या :	महिला संख्या :	महिला संख्या :		
पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :		
बालबालिका संख्या :	बालबालिका संख्या :	बालबालिका संख्या :		
अन्य संख्या :	अन्य संख्या :	अन्य संख्या :		
जम्मा :	जम्मा :	जम्मा :		

विस्थापितहरू हाल बसिरहेको ठाउँ/संरचना	<input type="checkbox"/> विद्यालय: संख्या ..... <input type="checkbox"/> सार्वजनिक भवन संख्या ..... <input type="checkbox"/> सडक छेउ संख्या ..... <input type="checkbox"/> वन क्षेत्र: संख्या ..... <input type="checkbox"/> अन्य (उल्लेख गर्ने)संख्या .....
---------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत-जावतको अवस्था	<input type="checkbox"/> ठिक छ <input type="checkbox"/> कठिन छ <input type="checkbox"/> बन्द छ	सवारी साधन/यातायात सेवा	<input type="checkbox"/> अवरुद्ध भएको <input type="checkbox"/> अवरुद्ध नभएको
--------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------	---------------------------------------------------------------------------------

संचारको अवस्था	<input type="checkbox"/> अवरुद्ध भएको <input type="checkbox"/> अवरुद्ध नभएको
विद्युत	<input type="checkbox"/> अवरुद्ध भएको <input type="checkbox"/> अवरुद्ध नभएको
संचित खाद्य सामग्री	<input type="checkbox"/> क्षति भएको (घरघुरी संख्या .....) <input type="checkbox"/> क्षति नभएको (घरघुरी संख्या .....) 
स्वास्थ्य सेवा	<input type="checkbox"/> सञ्चालनमा भएको (संख्या .....) <input type="checkbox"/> सञ्चालनमा नभएको (संख्या.....) तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा, संख्या: .....
संचालनमा भएमा स्वास्थ्य सेवामा अत्यावश्यक प्राथमिक उपचारको लागि आवश्यक औषधी	<input type="checkbox"/> उपलब्ध छ <input type="checkbox"/> उपलब्ध छैन
बिद्यालय	<input type="checkbox"/> सञ्चालनमा भएको (संख्या) <input type="checkbox"/> सञ्चालनमा नभएको (संख्या) प्रभावित विद्यार्थीहरुको संख्या .....
खानेपानीको आपूर्ती	<input type="checkbox"/> सुचारु (अवरुद्ध नभएको) (संख्या: ...) <input type="checkbox"/> अवरुद्ध भएको (संख्या: ...) प्रभावित घरघुरी संख्या: ...
<b>भौतिक संरचना</b>	
निजी घर	<input type="checkbox"/> पूर्ण क्षति (संख्या .....) <input type="checkbox"/> आंशिक क्षति (संख्या .....) 
सरकारी कार्यालय / भवन	<input type="checkbox"/> पूर्ण क्षति (संख्या .....) <input type="checkbox"/> आंशिक क्षति (संख्या .....) 

कृषि बालीको क्षति	<input type="checkbox"/> क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल ..... (विघा / रोपनी )
पशु क्षति	<input type="checkbox"/> (अनुमानित संख्या..... )
अन्य क्षति	<input type="checkbox"/> पूर्ण क्षति (संख्या .....) <input type="checkbox"/> आंशिक क्षति (संख्या .....)

फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	<input type="checkbox"/> सामान्य छ <input type="checkbox"/> महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	<input type="checkbox"/> सामान्य <input type="checkbox"/> थप व्यवस्था गर्नुपर्छ (घरघुरी संख्या .....)

<b>विशेष आवश्यकता (Special Requirement) भएका प्रभावितहरूको अनुमानित संख्या</b>	
गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको लागि आवश्यक सामग्रीहरू ( डिगनिटीकट आवश्यक	<input type="checkbox"/> आवश्यक भएको <input type="checkbox"/> आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामग्रीहरू	<input type="checkbox"/> आवश्यक भएको <input type="checkbox"/> आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
५ वर्ष भन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरू - (जस्तै शैक्षिक तथा बालमैत्री स्थल (Child frindlyspace)	<input type="checkbox"/> आवश्यक भएको <input type="checkbox"/> आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
ज्येष्ठ नागरिकहरूका लागि आवश्यक सहयोग	<input type="checkbox"/> आवश्यक भएको <input type="checkbox"/> आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
अपांगता भएकाहरूका लागि आवश्यक सहयोग	<input type="checkbox"/> आवश्यक भएको <input type="checkbox"/> आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
असहाय/विरामीको संख्या	
मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	<input type="checkbox"/> सामान्य <input type="checkbox"/> प्रतिकूल

### ३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरूको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्या :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका प्रभावित परिवार संख्या :	

### ४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्न	<input type="checkbox"/> आवश्यक पर्ने संख्या ..... <input type="checkbox"/> आवश्यक नपर्ने	
आवश्यक पर्ने खाद्यान्न तथा गैर खाद्यान्न सामग्री	<input type="checkbox"/> टेन्ट संख्या..... <input type="checkbox"/> त्रिपाल संख्या..... <input type="checkbox"/> म्याट्रिक्स संख्या..... <input type="checkbox"/> कम्बल संख्या..... <input type="checkbox"/> कपडा संख्या..... <input type="checkbox"/> भाडाकुँडा संख्या..... <input type="checkbox"/> तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कट कतिजना)	<input type="checkbox"/> खाद्यान्न (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण.....कति जना <input type="checkbox"/> पिउने पानी..... <input type="checkbox"/> अन्य.....
प्रभावित क्षेत्रमा कुनै अवाञ्छित गतिविधि (लैङ्गिक हंसा, यौन हिंसा, चोरी, लुटपाट)	<input type="checkbox"/> भएको <input type="checkbox"/> नभएको <input type="checkbox"/> भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या	
राहतका लागि नगद सहयोग गर्न सकिने अवस्था छ/छैन	<input type="checkbox"/> छ <input type="checkbox"/> छैन	

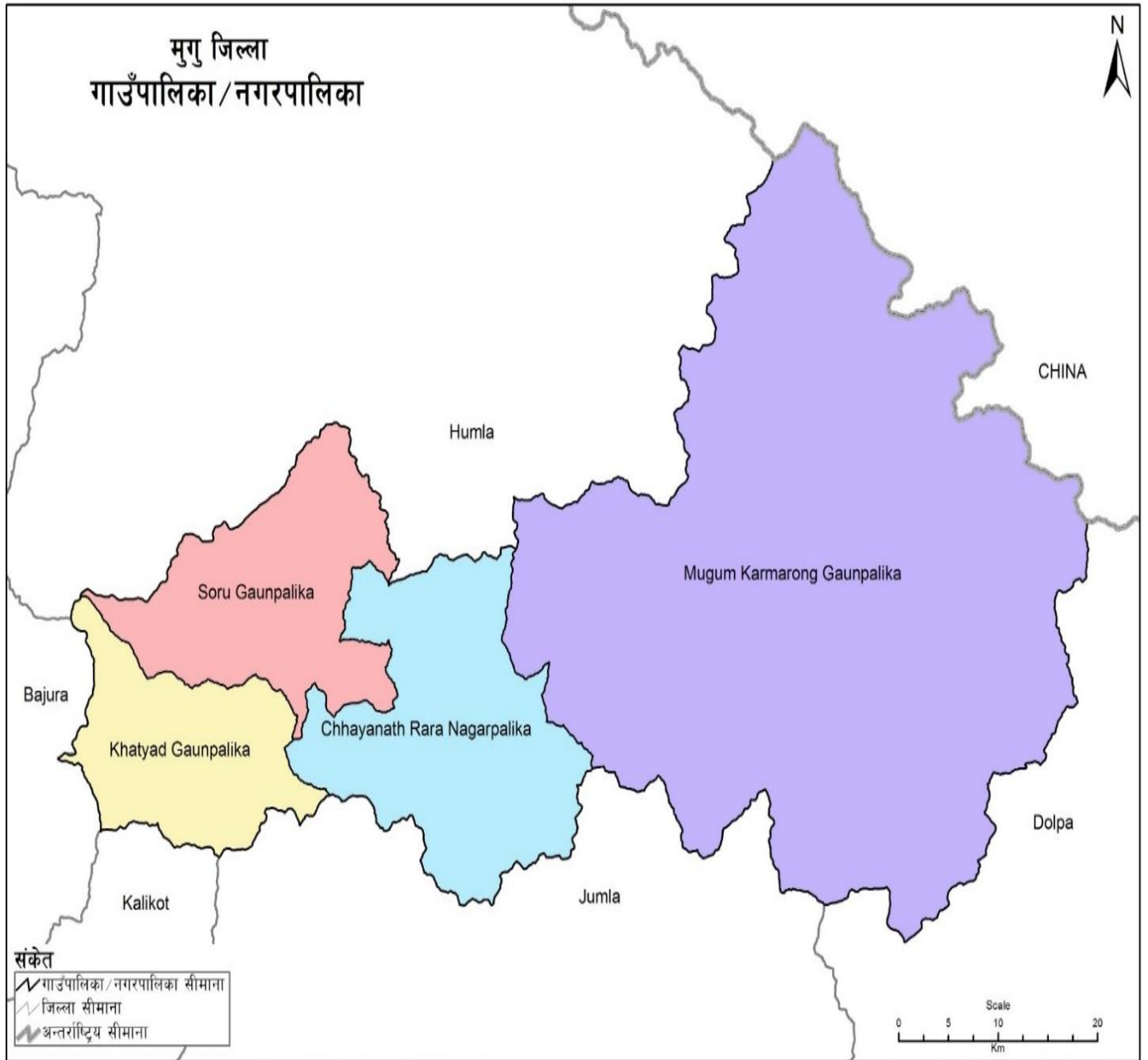
## ५. घटनाको सूचना संकलन कार्यमा खटिएकाको विवरण

क्र.सं.	नाम, थर :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	टोलि नेताको नाम:	सूचना संकलन गरेको समयावधि (मिति र समय)	हस्ताक्षर
१.						
२.						
३.						

## ६. फारम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

१. एउटा घटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।
२. विपद् भएको २४ घण्टा भित्र गाउँ तथा नगरपालिका, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ ।
३. टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथमिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । द्वितीय सूचनाका लागि घटनाका जानकारीसंग अन्तरवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ ।
४. प्राप्त सूचनामा द्विविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने छ ।
५. माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ ।

१०. मुगु जिल्लाको नक्सा :



स्रोत: स्थलरूप नक्सा (स्केल १:२५०००/१:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग  
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

## ११. फोटोहरु



Figure 1 सार्वजनिक कार्यक्रमहरुमा प्राथमिक उपचार कक्ष स्थापना गरि सेवा दिदै रेडक्रस टोली



Figure 2 जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायहरुलाई विपद् पूर्व तयारीका लागि उद्धार तथा खोज सामग्री हस्तान्तरण





यू यम एन मुगु कलस्टर द्वारा नवनिरर्मित कारागार भवनमा निर्माण गरिएको ५५ बेडको प्रारम्भिक आईशोलेशनमा २० बेडको सामग्री हस्तान्तरण



कोरोना नियन्त्रण यवम् रोगथाम अभियानमा रेडक्रस स्वयम्सेवक





कोरोना नियन्त्रण यबम् रोगथाम अभियानमा रेडक्रस स्वयम्सेवक



Figure 3 जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक

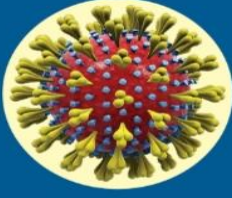


Figure 4 विपद् व्यवस्थापनका लागि सरोकारवाल निकायहरु संगको बैठक



Figure 5 विपद् व्यवस्थापनका लागि सरोकारवाल निकायहरु संगको बैठक





# कोरोना भाइरस रोग (कोभिड-१९)

हाल विश्वभरी फैलिरहेका नयाँ कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट लागेको रोगलाई विश्व स्वास्थ्य संगठनले “कोभिड १९” को नाम दिएको छ र यसलाई विश्वव्यापी महामारीको रूपमा घोषणा गरिसकिएको छ ।

कोरोना भाइरस श्वाशप्रश्वाशको माध्यमबाट सन् रोग हो । यो संक्रमित व्यक्तिले खोकदा वा हाछ्युँ गर्दा नाक वा मुखबाट निस्कने छिट्टाको माध्यमबाट एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिमा सर्दछ ।

## कोरोना भाइरस रोगको मुख्य लक्षणहरू



ज्वरो  
आउने



खोकि  
लाग्ने



श्वाश फेर्न  
गाह्रो हुने

यस्ता लक्षणहरू देखा परेमा नजिकको तोकिएको स्वास्थ्य केन्द्रमा सम्पर्क गर्ने ।

यस रोगको संक्रमणको जोखिमबाट बच्नको लागि निम्न उपायहरू अपनाउनुपर्छ ।



ज्वरो र खोकी लागेको व्यक्तिबाट टाढा रहने वा आफूलाई ज्वरो र खोकी लागेको छ भने पनि अरु व्यक्तिबाट टाढा रहने र मास्कको प्रयोग गर्ने



खोकदा हाछ्युँ गर्दा नाक मुख टिस्यू पेपर वा कुहिनाले छोप्ने र प्रयोग गरेको टिस्यू पेपरलाई बिको भएको फोहर फाल्ने भाँडोमा फाल्ने र साबुन पानीले मिचिमिचि हात धुने वा अल्कोहल भएको स्यानिटाइजर प्रयोग गर्ने



भिडभाडमा नजाने र अरुलाई पनि नजान सुभाव दिने, हात मिलाउनुको सट्टा नमस्कार गर्ने



बेलाबेलामा साबुन पानीले मिचिमिचि हात धुने वा अल्कोहल भएको स्यानिटाइजर प्रयोग गर्ने



कोरोना प्रभावित देशबाट आएको व्यक्तिहरूमा माथिका लक्षणहरू देखिए स्वास्थ्य केन्द्रमा तुरुन्त जानुपर्दछ । घरैमा बस्दा परिवारका सदस्यहरूबाट १४ दिन सम्म छुट्टै आईसोलेसनमा बस्नु पर्दछ ।



कोरोना भाइरस रोगका बारेमा थप जानकारीको लागि १११५ वा ८८५१२५५८३८, ८८५१२५५८३७, ८८५१२५५८३४ मा सम्पर्क गरौं ।

 नेपाल रेडक्रस सोसाइटी



नेपाल सरकार  
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय  
राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा सूचना तथा सञ्चार केन्द्र

## १२. सन्दर्भ सामग्रीहरु :

१. नेपालको संविधान, २०७२
२. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४
३. विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५
४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७३ (दोश्रो संशोधन)
५. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६
६. जिल्ला विकास योजना, २०७२/७३
७. जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन, २०७३/०७४
८. राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन, २०७५)
९. जिल्ला वस्तुगत विवरण, २०७१
१०. विपद् जोखिम राष्ट्रिय नीति, २०७५
११. केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्याङ्कगत प्रतिवेदन, २०६८
१२. विपद् जोखिम राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३०
१३. Sendai Framework for Disaster Risk Reduction, 2015-2030
१४. यु.एम.एन. द्वारा प्रकाशित पुस्तक विपद् जोखिम न्यूनीकरण हाम्रो जिम्मेवारी, २०६९
१५. कोभिड १९